

1 חוק מס הכנסה (מיסוי בתנאי אינפלציה), התשמ"ב-1982

פרק א': פרשנות

1. פרשנות

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

בחוק זה -

- (1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה (להלן - הפקודה), או בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963 (להלן - חוק מס שבח), לפי הענין, זולת אם יש בחוק זה הוראה מפורשת אחרת;
- (2) "חוק לעידוד השקעות" - חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 או חוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א-1980, לפי הענין;
- (3) "חוק עידוד התעשייה" - חוק עידוד התעשייה (מסים), התשכ"ט-1969;
- (4) "חוק לעידוד השכרת דירות" - חוק מס הכנסה (עידוד להשכרת דירות) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"א-1981;
- (5) "חוק השקעות משותפות" - חוק להשקעות משותפות בנאמנות, התשכ"א-1961;
- (6) "חוק הבנקאות (רישוי)" - חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;
- (7) "שנת מס" - לרבות תקופת שומה מיוחדת;
- (8) "הכנסה חייבת" - לרבות שבח מקרקעין;
- (9) "נישום לענין חוק זה" -
 - (א) חבר-בני-אדם או שותפות כמשמעותה בסעיף 24(ב), למעט -
 - (1) קרן להשקעות בנאמנות על פי חוק להשקעות משותפות;
 - (2) חבר בני-אדם שחל עליו סעיף 9(2) לפקודה;
 - (3) חברה שביום הקובע נתקיימו בה כל אלה: כל מניותיה אינן נסחרות בבורסה, כל מניותיה הן בבעלותם של יחידים, כל נכסיה - למעט מזומנים ופקדונות במוסד כספי - הם ניירות ערך, אם היא אינה תובעת ניכוי ריבית וביקשה בכתב מפקיד השומה, תוך 60 ימים מיום פרסומו של חוק זה שלא יראוה כנישום לענין חוק זה - לגבי כל שנת מס שבה נתקיימו כל התנאים האמורים בכל ימות אותה שנה ושבה כל הכנסותיה הן הכנסות לפי סעיף 2(4) לפקודה וריווח הון ממכירת ניירות ערך;
 - (4) חברה שביום הקובע היתה חברה ציבורית להשקעות כמשמעותה בצו מס הכנסה (דיבידנד מהכנסה מועדפת), התשכ"ד-1963, וחבר-בני-אדם אינו שולט בה, מרבית נכסיה הם ניירות ערך והיא אינה תובעת הוצאות ריבית, אם הודיעה על כך בכתב לפקיד השומה תוך 60 ימים מיום פרסום חוק מס הכנסה (מיסוי בתנאי אינפלציה) (תיקון), התשמ"ג-1983, לגבי כל שנת מס שבה נתקיימו כל התנאים האמורים בכל ימות אותה שנה;

אותה שנה;

לענין זה -

"שליטה" - החזקה, במישרין או בעקיפין, ב-10%

לפחות מאחת מהזכויות בחברה כאמור בהגדרת שליטה שבסעיף 25 לפקודה;

"חבר-בני-אדם" - למעט חברה ציבורית להשקעות כאמור שמרבית נכסיה הם ניירות ערך ואינה תובעת

הוצאות ריבית;

(5) חברה תושבת חוץ, למעט חברה תושבת האזור, שאין לה הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה או שאינה

חייבת בהגשת דו"ח על פי סעיף 131 לפקודה;

(ב) יחיד שיש לו הכנסה מעסק;

(10) "עסק" - לרבות משלח יד;

(11) "נישום זכאי" - נישום לענין חוק זה, המנהל את פנקסיו בשיטה הכפולה החייב להגיש דו"ח על פי סעיף

131 לפקודה והדו"ח שלו מבוסס עליהם למעט -

(1) יחיד או שותפות של יחידים הרשאים לנהל פנקסיהם בשיטה חד-צדדית והם מנהלים אותם בשיטה

הכפולה שביקשו מפקיד השומה לפני תום 60 ימים מיום פרסום חוק מס הכנסה (מיסוי בתנאי אינפלציה)

(תיקון מס' 3), התשמ"ד-1984, או מיום שהחלו לנהל את פנקסיהם כאמור, לפי המאוחר, שלא להיחשב

נישום זכאי; ביקשו כאמור, יחולו הוראות אלה:

(א) הם ייחשבו לענין חוק זה כמי שמנהלים פנקסיהם בשיטה חד-צדדית;

(ב) הם לא יוכלו לחזור בהם בתקופת תחולתו של חוק זה, כל עוד הם רשאים לנהל את פנקסיהם בשיטה

חד-צדדית;

(2) חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, שפעילותה היא החזקת מקרקעין וכל רכושה הוא

מקרקעין, מזומנים ופקדונות במוסד כספי;

(12) "ריבית" - לרבות הפרשי הצמדה;

(13) "הון עצמי" - הפריטים הכלולים בתוספת הראשונה על סייגיה, בתוספת כל סכום שנקבע לגביו בחוק זה

שיש להוסיפו להון העצמי ובהפחתת כל סכום שנקבע לגביו בחוק זה שיש

להפחיתו ממנו, והכל לפי הרשום בפנקסי העסק זולת אם נקבע במפורש אחרת;

(14) "נכסים מוגנים" - הפריטים הכלולים בתוספת השניה, וכל נכס שנקבע לגביו בחוק זה שיראוהו כנכס מוגן

(גם הוא להלן בפסקה זו - פריט), והכל לפי הרישום בפנקסי העסק זולת אם נקבע במפורש אחרת, למעט כל

פריט כאמור שנרכש ונמכר באותה שנת מס ושאינו השקעה בהון שותפות, פקדון במטבע חוץ, פקדון בקופת

גמל, פקדון על פי תכנית חסכון שהיא מילווה מועדף או ניירות ערך כאמור בסעיף 20(ה);

(15) "נכסים בלתי מוגנים" - נכסים שאינם נכסים מוגנים;

(15א) "מקרקעין" - זכות בעלות במקרקעין או זכות חכירה במקרקעין לתקופה העולה על 10 שנים וכן זכות לקבל

זכויות כאמור, והכל בין כשהמקרקעין בארץ ובין כשהם בחוץ לארץ; ולענין זה יראו כתקופת החכירה את התקופה

המרבית שאליה יכולה החכירה להגיע לפי כל זכות שיש לחוכר או לקרובו מכוח הסכם או מכוח זכות ברירה

הנתונה לחוכר או לקרובו בהסכם;

(15ב) "ניירות ערך" - תעודות המונפקות על ידי חברה או אגודה שיתופית או כל תאגיד אחר ומקנות זכות חברות

או זכות השתתפות בהם או תביעה כספית מהם, ולרבות תעודת השתתפות של קרן להשקעות משותפות

בנאמנות ותעודות המקנות זכות לרכוש ניירות ערך וכן תעודות המונפקות על ידי המדינה או מדינת חוץ או על פי

חוק והמקנות זכות לתביעה כספית מהן, והכל בין שהן מונפקות בסדרות ובין שלא בסדרות;

(16) "ניירות ערך נסחרים בלתי מוגנים" - ניירות ערך הנסחרים בבורסה - לרבות נייר ערך חוץ מוכר כמשמעותו

בפסקאות (2) ו-(3) להגדרת נייר ערך חוץ מוכר שבסעיף 5(ב) להיתר הפיקוח על המטבע, התשל"ח-1978 -

ותעודות השתתפות כמשמעותן בחוק השקעות משותפות, למעט איגרות חוב בידי מוסדות כספיים אשר

ההשקעה בהן ניתנה להפחתה מחובת הנזילות על תכניות חסכון, על פי הוראות בנק ישראל (נכסים נזילים),

התשל"א-1971 ובלבד שלא נקבע לגביהם בחוק זה שייחשבו כנכס מוגן;

(17) "בורסה" - בורסה לניירות ערך שאושרה לענין חוק השקעות משותפות וכן בורסה לניירות ערך במדינת חוץ שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת;

(18) "מניות" - לרבות פרמיות על מניות;

(18א) "זכות לניירות ערך נסחרים" - זכות שמעניקה חברה, לבעלי ניירות ערך נסחרים, לרכישת ניירות ערך נסחרים אחרים;

(18ב) "אופציה" - נייר ערך שהנפיקה חברה, המעניק זכות לרכישת ניירות ערך בתקופה ובתנאים שקבעה החברה בעת הנפקתו, למעט נייר ערך הניתן להמרה;

(19) "תוספת להון העצמי" -

(א) סכומים שנתקבלו במהלך שנת המס ממימושם באותה שנת מס של נכסים מוגנים המפורטים להלן, שנרכשו לפני תחילת שנת המס, לאחר הפחתת ההוצאות שהוצאו בקשר למימושם במהלך שנת המס:

(1) ניירות ערך שאינם נסחרים בבורסה לרבות מילוות חובה ומניות כאמור בסעיף 20(ג);

(2) מקרקעין שהריווח ממכירתם בידי הנישום אינו חייב במס לפי סעיף 2(1) לפקודה;

(3) כלי רכב, כלי שיט וכלי טיס וכן נכסים המשמשים להשכרה שחל לגביהם סעיף 13(2);

(4) מוניטין, דמי מפתח ודמי פינוי;

(5) סכום מס יתר שהוחזר לנישום שהוא חבר-בני-אדם שאינו חייב במס לפי סעיף 2(1) לפקודה בשל ריבית, בתוספת סכום הריבית שנתקבלה בשלו ואשר הצטברה מתחילת שנת המס 1983;

(1א) סכומים שנתקבלו במהלך שנת המס ממימושם, באותה שנת מס, של נכסים מוגנים כמפורט בסעיף קטן (א) שלא נרשמו בספרי העסק או שלא נרשמו כפריט שהוא נכס מוגן אך הובאו בחשבון לענין הגריעה מההון העצמי;

(ב) סכומים שנתקבלו במהלך שנת המס ממימושם באותה שנת מס של נכסים מוגנים המפורטים להלן:

(1) השקעה בהון השותפות;

(2) פקדונות במטבע חוץ, פקדונות בקופות גמל ופקדונות על פי תכניות חסכון שהם מילוות מועדפים;

(ג) הגדלת הון:

(1) בחברה - כל תמורה שקיבלה בעד אופציות, איגרות חוב או שטרי הון שהנפיקה ושהם בגדר הון עצמי, וכל תמורה שקיבלה בעד מניות שהוקצו עד המועד החוקי להגשת הדו"ח או עד מועד מאוחר יותר שהתיר הנציב לחברה, אם הוכח להנחת דעתו שיש לכך סיבה מוצדקת, וכן בעד איגרות חוב או שטרי הון הניתנים להמרה במניות שאינם בגדר הון עצמי, והומרו במניות, לפי מחיר העלות בתוספת הריבית שנצברה עליהם עד תום שנת המס הקודמת ולא שולמה, ובלבד שנרשמה כהוצאה בספרי החברה ובחברה שהיא אגודה שיתופית - גם תמורה שקיבלה כהשתתפות החברים בהון האגודה; היתה התמורה שקיבלה החברה נכס הון שהוא נכס בלתי מוגן, כאשר על מכירתו לחברה חלות הוראות סעיף 95 לפקודה, יראו כתמורה לענין פרט זה סכום השווה ליתרת המחיר המקורי של הנכס כפי שנקבעה לענין הסעיף האמור;

(2) ביחיד ובשותפות - הגדלת הון עצמי בכל דרך שהיא, למעט דרך שיערוך נכסים ולמעט מתוך רווחים שנצברו במשך השנה;

(ד) מענק בשל נכס מוגן שהוצאות לרכישתו הובאו בחשבון לענין הגריעה מההון העצמי באותה שנת מס שהעניקו, במישרין או בעקיפין, המדינה או המוסדות הלאומיים ו-25% מסכום המענק בשל מבנה תעשייה שהוצאות הבניה שבו לא נגרעו מההון באותה שנה על פי פסקה (20)(א);

(ה) לענין חישוב התוספת להון העצמי, יצורפו הסכומים שבפסקאות משנה (א) עד (ד) וכן סכומים שרואים

אותם כתוספת להון העצמי מכוח הוראות אחרות בחוק זה שנתקבלו בכל אחד מחדשי שנת המס כשהם מוכפלים כך:

- (1) בשנת המס 1982 - במספר החדשים שמתום החודש שבו נתקבלו ועד תום שנת המס ומחולקים במספר החדשים שבתקופת הדו"ח לאותה שנה;
- (2) החל בשנת המס 1983 - בשיעור עליית המדד מתום החודש שבו נתקבלו ועד תום שנת המס ומחולקים בשיעור עליית המדד שבתקופת הדו"ח;
- (ו) לענין הגדרה זו, "סכום שנתקבל" - חלק התמורה שנתקבל בפועל וכן חלק התמורה שלא נתקבל בפועל אך הוצמד במלואו למדד או לשער החליפין או שהוא נושא ריבית בשיעור שאינו נמוך משיעור הריבית שנקבע לענין סעיף 19;
- (20) "גריעה מההון העצמי" -

(א) סכומים שהוצאו במהלך שנת המס להשקעה בנכסים מוגנים המפורטים להלן שלא נמכרו במהלך שנת המס ובנכס שטרם החל לשמש בייצור הכנסה או בקרקע שטרם החלו לבנות עליה, שהריווח ממכירתה אינו הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה בידי הרוכש - לגבי התקופה שקדמה לקבלת החזקה בקרקע - סכומים שהוצאו או שולמו, כפי שעולה מפנקסי העסק;

(1) ניירות ערך שאינם נסחרים בבורסה לרבות מילואות חובה. לענין חישוב הגריעה על פי פסקת משנה (ז), לגבי מניות שאינן נסחרות בבורסה, יראו את הסכום שהוצא לרכישתן כאילו הוצא בתחילת החודש שלאחר רכישתן;

(2) מקרקעין, כולל מקרקעין שהריווח ממכירתם, בידי הנישום, חייב במס לפי סעיף 2(1) לפקודה למעט:

(א) הוצאות לבניית בנין להשכרה לתעשייה - בהתאם לתכנית שאושרה על פי חוק לעידוד השקעות, באזור פיתוח א' כמשמעותו לענין החוק האמור, שהוציאה חברה שעיסוקה העיקרי הוא בניית בניני תעשייה להשכרה באזור כאמור; הוצאות לבניית בניינים כאמור יראו, לענין חישוב ריווח ההון והשבח, כאילו נגרעו בתחילת שנת המס שלאחר השנה שבה הוצאו ואת יום הגריעה יראו כיום הרכישה;

(ב) הוצאות לבניית בנין להשכרה שחל לגביו חוק לעידוד השכרת דירות, שהוצאו במשך שתי שנות המס החל בשנה שבה הוצאו לראשונה הוצאות הבנייה; ואולם אם הנכס הושכר במהלך שנת המס, הוצאות שהוצאו באותה שנה עד יום ההשכרה ייגרעו במועד ההשכרה; הוצאות לבניית בנין כאמור יראו, לענין הוראות סעיף 4 ולענין חישוב ריווח ההון והשבח, כאילו נגרעו בתחילת שנת המס שלאחר השנה שבה הוצאו או ביום ההשכרה, לפי הענין, ואת יום הגריעה יראו כיום הרכישה;

(3) כלי רכב, כלי שיט וכלי טיס;

(4) מוניטין, דמי מפתח ודמי פינוי;

(5) מס ששילם ביתר, בשל שנות מס קודמות, נישום שהוא חבר-בני-אדם שאינו חייב במס לפי סעיף 2(1) לפקודה בשל ריבית, כשהיתר הוא ביחס למס המגיע על פי שומה לפי סעיף 145(א) לפקודה או על פי שומה או צו שביום הגשת הדו"ח לשנת המס שבה שולם היתר לא היו ניתנים עוד להשגה או לערעור, לפי הענין;

(א) המחיר המקורי לענין קביעת ההכנסה החייבת, של נכסים מוגנים כמפורט בפסקת משנה (א) שנרכשו בשנת המס ולא נרשמו בפנקסי העסק או שלא נרשמו כפריט שהוא נכס מוגן;

(ב) סכומים שהוצאו במהלך שנת המס להשקעה בנכסים מוגנים המפורטים להלן:

(1) השקעה בהון השותפות;

(2) פקדונות במטבע חוץ, פקדונות בקופות גמל ופקדונות על פי תכניות חסכון שהם מילווה מועדפים;
(ג) דיבידנד, לרבות דיבידנד שחולק מתוך רווחי חברה משפחתית ולרבות רווחים שחילקה אגודה שיתופית, ובאגודה שעל פי סעיף 62 לפקודה דינה כדין שותפות - גם לרבות המס ששילמה האגודה, ששולם במהלך שנת המס למעט דיבידנד שחולק מתוך דיבידנד שנתקבל באותה שנת מס;
(ד) סכום ששולם לחבר בחבר-בני-אדם בשל חלוקת הנכסים בעקבות פירוקו;
(ה) סכום מס החל בשל מימוש נכס מוגן כשהתמורה ממכירתו מהווה תוספת להון העצמי; לענין חישוב הגריעה על פי פסקת משנה (ז) יראו את המס החל כאמור כאילו שולם מתחילת החודש שלאחר מימוש הנכס המוגן;

(ו) הקטנת הון עצמי בכל דרך שהיא;
(ז) לענין חישוב הגריעה מההון העצמי יצורפו הסכומים שבפסקאות משנה (א) עד (ו) וכן סכומים שרואים אותם כגריעה מההון העצמי מכוח הוראות אחרות בחוק זה שהוצאו או שולמו בכל אחד מחדשי שנת המס כשהם מוכפלים כך;

(1) בשנת המס 1982 - במספר החדשים שמתחילת החודש שבו הוצאו או שולמו ועד תום שנת המס ומחולקים במספר החדשים שבתקופת הדו"ח לאותה שנה;
(2) החל בשנת המס 1983 - בשיעור עליית המדד מתחילת החודש שבו הוצאו או שולמו ועד תום שנת המס ומחולקים בשיעור עליית המדד שבתקופת הדו"ח;
(ח) לענין הגדרה זו, "סכום שהוצא" - התמורה גם אם טרם שולמה, ואולם -

(1) במקרקעין שעיקר התמורה בשלהם ניתנה בהוצאות בניה או בשיעור מתמורת מכירת בנין שייבנה - הסכום שהוצא הוא שווי המכירה של הזכות במקרקעין לגבי המקרקעין האמורים לענין מס רכישה על פי חוק מס שבה, כשהוא מתואם, לענין חישוב הגריעה, על אף האמור בפסקת משנה (ז), לשיעור עליית המדד מיום הרכישה כפי שנקבע לענין מס רכישה ועד היום הראשון של המחצית השנייה של שנת המס שלאחר שנת המס שבה הוצאו הוצאות הבנייה הראשונות על אותם מקרקעין; היום האמור יחשב כיום הגריעה והסכום שנגרע יראה לענין סעיף 14(א) כסכום שהוצא לרכישת המגרש;

(2) בקבלת מניות כתמורה במכירת נכס הון שהוא נכס בלתי מוגן שחל עליה סעיף 95 לפקודה - הסכום שהוצא הוא יתרת המחיר המקורי של הנכס;

(3) לענין מילווה שלום הגליל - הסכום שהוצא הוא 40% מהסכום ששולם.

(21) "מרכיבים חיוביים" - ההון העצמי, כשהוא בסכום חיובי, והתוספת להון העצמי;
(22) "מרכיבים שליליים" - ההון העצמי, כשהוא בסכום שלילי, הנכסים המוגנים והגריעה מההון העצמי;
(23) "שחיקת הון עצמי" - הסכום שבו עולה סך כל המרכיבים החיוביים על סך כל המרכיבים השליליים;
(24) "ניכוי לשמירת ההון" - סכום השווה לשחיקת ההון העצמי כפול בשיעור עליית המדד בשנת המס שבה נוצרה שחיקת ההון;

(24א) "יתרת ניכוי לשמירת ההון" - ניכוי לשמירת ההון וניכוי מועבר כמשמעותו בסעיף 3(ד), שלא הותרו בניכוי עד מועד פלוני;

(25) "תיסוף הון" - הסכום שבו עולה סך כל המרכיבים השליליים על סך כל המרכיבים החיוביים;

(26) "סכום מוסף" - סכום השווה לתיסוף ההון כפול בשיעור עליית המדד בשנת המס שבה נוצר תיסוף ההון;
(26א) "יתרת סכום מוסף" - סכום מוסף וסכום מוסף מועבר כמשמעותו בסעיף 5(ב), שלא קוזזו ולא הפכו להכנסה מעסק עד מועד פלוני;

(27) "מילווה חובה" - כל עוד אינם נסחרים בבורסה, ולרבות מילווה מרצון על פי חוק מילווה מלחמה ומימון רכש,

התשל"ד-1973;

(28) "הוצאות מימון" - הוצאות הריבית המותרות בניכוי על פי כל דין, בניכוי ההכנסות מריבית החייבות במס על פי כל דין;

(29) "פחת" - כמשמעותו בסעיף 21 לפקודה, לרבות כל סכום

שהופחת מהכנסה כשהוא מחושב כשיעור מהמחיר המקורי של הנכס, ולמעט תוספת פחת, ניכוי התחלתי וניכוי נוסף על פי כל דין;

(30) "נכס הון" - נכס שעל מכירתו חל חלק ה' לפקודה או חוק מס שבח;

(31) "מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

(32) "שיעור עליית המדד", בתקופה פלונית - ההפרש שבין המדד שהתפרסם לאחרונה לפני תחילת התקופה (להלן - מדד יסודי) לבין המדד שהתפרסם לאחרונה לפני תום התקופה, מחולק במדד היסודי;

(33) "סכום מתואם", שלא לענין הכנסה מתואמת - סכום כלשהו בתוספת אותו סכום כשהוא מוכפל בשיעור עליית המדד;

(34) "שער חליפין" - השער היציג של הדולר של ארצות הברית של אמריקה שקבע בנק ישראל לאחרונה לפני מועד פלוני, או שער החליפין של הדולר שחל במועד פלוני, לפי הענין;

(35) "מוסד כספי" -

(א) כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, למעט מבטח;

(ב) מי שהכנסה מריבית בידיו היא הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה ועיקר הכנסתו היא הכנסה כאמור;

(36) "מבטח" - כמשמעותו בחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981;

(37) "בנק למשכנתאות" - בעל רשיון בנק למשכנתאות לפי חוק הבנקאות (רישוי), שעיקר עסקיו מתן הלוואות לרוכשי דירות או לבוני דירות;

(38) "בנק למימון השקעות" - בעל רשיון בנק למימון השקעות לפי חוק הבנקאות (רישוי);

(38א) "חברה למימון השקעות ענפיות" - חברה ממשלתית כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, שעיקר

מקורות המימון שלה הוא במישרין מתקציב המדינה ועיקר פעילותה מתן הלוואות למפעלים מאושרים על פי חוק לעידוד השקעות;

(39) "היום הקובע" - יום תחילת שנת המס 1982;

(40) "בנין" - בין אם הוא גמור ובין אם לאו, לרבות חלק מבנין;

(41) "המוסדות הלאומיים" - הסוכנות היהודית לארץ ישראל, קרן קיימת לישראל וקרן היסוד - המגבית המאוחדת לישראל;

(42) "כלי רכב" -

(א) רכב מנועי שהוא רכב עבודה, למעט מלגזות הרמה, שאינו משמש לבעלו בהשגת הכנסה מחקלאות, ואם הוא בבעלות תאגיד קיבוצי - אינו משמש לחברי התאגיד האמור בהשגת הכנסה מחקלאות, וכן אינו משמש לבעלו בהשגת הכנסה מבניית בנינים, ממכרות או ממחצבים;

(ב) רכב ציבורי;

(ג) רכב מסחרי שלא הוגדר כרכב פרטי על פי תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), התשל"ה-1975 (להלן - תקנות ניכוי הוצאות רכב), לרבות רכב פרטי המשמש ללימוד נהיגה שיראוהו לענין חוק זה כרכב מסחרי;

(ד) רכב פרטי כמשמעותו בתקנות ניכוי הוצאות רכב;

לענין הגדרה זו -

(1) פרט לסייגים האמורים בפסקאות (ג) ו-(ד) - כל סוגי כלי הרכב - כמשמעותם בפקודת התעבורה;

(2) לגבי כל סוגי כלי הרכב - לרבות הנגרר על ידי כלי הרכב;

(3) "תאגיד קיבוצי" - כהגדרתו בתקנות מס הכנסה (מיסוי בתנאי אינפלציה) (הון עצמי ונכסים מוגנים

בקבוץ), התשמ"ג-1983.

א1. המס על סכומים שרואים אותם כהכנסה מעסק

[תיקון התשמ"ד (מס' 3)]

נקבע בחוק זה שיראו סכום מסויים כהכנסה מעסק, יחולו לגביה, על אף האמור בכל דין, שיעורי המס שלהלן: כשהיא בידי יחיד - שיעור המס לפי סעיף 121 לפקודה וכשהיא בידי חבר-בני-אדם - שיעורי המס לפי סעיפים 126 ו-127 לפקודה.

פרק ב': שיטת שימור ההון של נישום זכאי

2. מכלול שיטת שימור ההון

[תיקון התשמ"ג (מס' 2)]

בקביעת הכנסתו החייבת של נישום זכאי יובאו בחשבון הניכויים על פי סעיפים 3 ו-4, הקיזוז או הגדלת ההכנסה החייבת על פי סעיף 5, הניכוי לפי סעיף 6, תיאום ההפסדים על פי סעיף 7, חישוב ריווח ההון על פי סעיף 8 וההוראות בענין ניכוי הריבית והפטור לגבי ריבית שעל פי סעיף 21 (להלן - מכלול שיטת שימור ההון).

3. ניכוי לשמירת ההון

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד, התשמ"ד (מס' 3)]

(א) לענין סעיף זה, "הכנסה מתואמת" - הכנסה חייבת של נישום זכאי כפי שהיא עולה מספרי העסק שלגביו מופעל מכלול שיטת שימור ההון, לפני קיזוז הפסדים, למעט הכנסה מדיבידנד או מחלוקת רווחים, הכנסה משותפות שלא חל עליה מכלול שיטת שימור ההון, החלק מריווח ההון או השבח שהוא סכום אינפלציוני והסכום שקוזז או הוסף להכנסה החייבת על פי סעיף 5, ולפני הניכוי על פי סעיף זה, ובלבד -

(1) שכאשר ניכוי שיש להפחיתו מהכנסה חייבת מחושב כשיעור מההכנסה החייבת, הוא יחושב לענין זה

לפני שיושמו הוראות חוק זה למעט הוראות סעיפים 27 ו-35 וההוראות בדבר חישוב ריווח ההון;

(2) שפרטי ההכנסה המתואמת והסכומים שיש להפחיתם מההכנסה המתואמת לא יעלו על מה שהוצהר

לגביהם בדו"ח על פי סעיף 131 לפקודה, לרבות דו"ח שתיקן הנישום ביוזמת עצמו או - לאחר שהחלו הליכי

שומה שאינה שומה עצמית - מששוכנע פקיד השומה שנפלה בו טעות והתיר לנישום לתקנו.

(ב) בקביעת הכנסתו החייבת של נישום זכאי שהיתה לו בשנת מס פלונית שחיקת הון עצמי, יותר לו ניכוי לשמירת ההון -

ואם היה לנישום סכום מוסף מועבר כמשמעותו בסעיף 5(ב), הקטן מהניכוי לשמירת

ההון, לענין סעיף זה תהיה יתרת סכום הניכוי לשמירת ההון לאחר שיופחת ממנה הסכום המוסף המועבר, הניכוי לשמירת ההון - ובלבד שלא ינוכה בשנת מס אחת סכום העולה על הכנסתו המתואמת בניכוי ההפסדים הניתנים לקיזוז או על השיעור שלהלן, לפי הנמוך שביניהם:

(1) כשהוא מוסד כספי כמשמעותו בפסקה (א) להגדרת מוסד כספי, למעט מי שפסקה (2) להלן חלה עליו -

20% מהכנסתו המתואמת;

(2) כשהוא מוסד כספי כמשמעותו בפסקה (ב) להגדרת מוסד כספי, בנק למשכנתאות, בנק למימון השקעות,

חברה למימון השקעות ענפיות, חבר בורסה שאינו תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), או

מבטח - 50% מהכנסתו המתואמת;

(3) כשהוא חברה שאינה גוף כאמור בפסקה (1) ומוסד כספי או מבטח שולט בה - 50% מהכנסתה המתואמת; לענין זה, "שליטה" - כמשמעותה בסעיף 25 לפקודה, גם אם היא מתקיימת רק באחד מימות השנה;

(4) כשהוא חברה שמרבית נכסיה ניירות ערך, שאין לה הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה, למעט הכנסה לפי סעיפים 5 ו-20 והיא אינה תובעת הוצאות ריבית, וחבר-בני-אדם - שאינו חברה משפחתית כאמור בסעיף 64א לפקודה שנתקיימו לגביה כל התנאים האמורים - אינו שולט בה, אם ביקשה כך מפקיד השומה עם הגשת דו"ח התיאום האינפלציוני - 100% מהכנסתה המתואמת, לגבי כל שנת מס שבה נתקיימו כל התנאים האמורים בכל ימות אותה שנה; לענין זה, "שליטה" - החזקה, במישרין או בעקיפין, ב-10% לפחות מאחת מהזכויות בחברה, כאמור בהגדרת שליטה שבסעיף 25 לפקודה;

(5) כשהוא כל אדם אחר - 50% מהכנסתו המתואמת, ואולם אם היתה לו בשנת המס הכנסה משינוי ערך, כאמור בסעיף 20, של איגרות חוב נסחרות בורסה שהונפקו בידי המדינה או בערבותה או של תעודות השתתפות של קרן להשקעות משותפות בנאמנות, שעל פי התשקיף שהוציאה לציבור התחייבה להשקיע לפחות 75% מנכסיה באיגרות חוב של המדינה ומילאה את התחייבותה האמורה - לא

יעלה הניכוי לשמירת ההון באותה שנה על הצירוף של שני סכומים אלה:

(א) סכום שינוי הערך של איגרות החוב ותעודות ההשתתפות כאמור;

(ב) סכום השווה ל-50% מהכנסתו המתואמת לאחר שהופחת ממנה הסכום של שינוי הערך כאמור בפסקת משנה (א). ולענין פסקה זו יראו השקעה של קרן השקעות משותפות בנאמנות בניירות ערך נושא ההסכמים בין מדינת ישראל לבין מספר חברות כאמור בהודעות בדבר הסדרים לרכישת ניירות ערך בנקאיים שפורסמו בילקוט הפרסומים 2971 מיום ט"ז בחשון התשמ"ד (23 באוקטובר 1983), שנעשתה לאחר יום חתימת ההסכמים האמורים, כהשקעה באיגרות חוב של המדינה, ובלבד ששיעור ההשקעה של הקרן באיגרות חוב נסחרות בבורסה שהונפקו בידי המדינה או בערבותה לא יפחת מ-50% מנכסי הקרן;

(ג) אם הכנסתו המתואמת לאחר קיזוז הפסדים של נישום זכאי שהוא חבר-בני-אדם, כללה הכנסות שחלים עליהן שיעורי מס שונים, ינוכה מכל אחד מסוגי ההכנסות האמורים חלק יחסי מהניכוי שהותר על פי סעיף זה ועל פי סעיף 6, כיחס של כל אחד מהם לכלל ההכנסה המתואמת לאחר קיזוז הפסדים.

(ד) סכום הניכוי לשמירת ההון שאינו ניתן לניכוי בשנת מס אחת יועבר לשנים הבאות בזו אחר זו כשהוא מתואם לפי שיעור עליית המדד בשנת המס שאליה הועבר (להלן - ניכוי מועבר) ויחולו לגביו הוראות אלה:

(1) היה לנישום תיסוף הון בשנה שאליה הועבר הניכוי המועבר, יקוזז הסכום המוסף מהניכוי המועבר ואם נותרה יתרת ניכוי שלא קוזזה, היא תיחשב כניכוי מועבר ויחולו לגביו הוראות פסקאות משנה (2) ו-(3) והניכוי לשמירת ההון לענין הפסקה האמורה ייחשב כאפס;

(2) היתה לנישום שחיקת הון עצמי בשנה שאליה הועבר הניכוי המועבר, יותר הניכוי המועבר לניכוי, ובלבד שסכום

הניכוי המועבר בתוספת סכום הניכוי לשמירת ההון שהותר בניכוי על פי סעיף קטן (ב) שינוכה בשנת מס אחת לא יעלה על הנמוך מבין שני אלה:

(א) ההכנסה המתואמת בניכוי הפסדים הניתנים לקיזוז;

(ב) סכום השווה לתקרת הניכוי על פי סעיף קטן (ב) או הסכום שהותר בניכוי לפי סעיף קטן (ב) בתוספת

שליש מהניכוי המועבר, לפי הגבוה שביניהם;

(3) סכום ניכוי מועבר שלא הותר בניכוי בשנת מס, יועבר לשנים הבאות בזו אחר זו, כשהוא מתואם לפי

שיעור עליית המדד בשנת המס שאליה הועבר ויראוהו לענין סעיף זה כניכוי מועבר;
(4) על אף האמור בפסקאות (2) ו-(3), נישום שחל עליו סעיף קטן (ב)(5) אשר במשך תקופה של שלוש שנים רצופות לא ניתן לו בכל אחת מהשנים לנכות את מלוא הניכוי לשמירת ההון, יותר לו בשנה השלישית לנכות את מלוא הניכוי המועבר לשנת המס האמורה ובלבד שלא יותר בניכוי החלק מסכום הניכוי המועבר שביחד עם חלק הניכוי לשמירת ההון לאותה שנה, המותר בניכוי, עולה על ההכנסה המתואמת בניכוי ההפסדים הניתנים לקיזוז.

4. ניכוי בשל פחת על נכסים מוגנים

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

נישום זכאי שיש לו בשנת מס פלונית נכס מוגן שאינו בנין שתבע בשלו פחת על פי חוק לעידוד השכרת דירות ואינו רכב פרטי והוא זכאי בשלו לפחת, יחולו לגביו הוראות אלה:

(1) (א) על אף האמור בסעיף 21 לפקודה, יכלול המחיר המקורי לענין חישוב הפחת את הסכומים שהוציא הנישום בשל ההשקעה בנכס או בהשבתו, למעט סכומי עלות הקרקע, כשהם מתואמים לפי שיעור עליית המדד כך: לנכס שנרכש או שנעשתה בו השבחה בתקופת תחולתו של חוק זה - מתחילת החודש שבו הובאה בחשבון הוצאה שהוצאה לענין חישוב הגריעה מההון העצמי, ולנכס שנרכש או שנעשתה בו השבחה לפני תחולתו של חוק זה אך השימוש בו בייצור הכנסה החל בתקופת תחולתו של החוק - מיום תחולתו של החוק, והכל עד המועד שבו החל השימוש בנכס בייצור ההכנסה;

(ב) הסכומים שהוספו לענין חישוב הפחת על פי פסקת משנה (א) וסכומי הפחת שנוכו בשלהם, לא יובאו בחשבון לענין חישוב ריווח ההון או השבח, במכירת הנכס;

(2) בקביעת הכנסתו החייבת יובא בחשבון ניכוי בסכום השווה לסכום הפחת לאותה שנת מס כפול בשיעור עליית המדד בתקופה שמיום שבו החל השימוש בנכס בייצור ההכנסה או מהיום הקובע, לפי המאוחר, ועד תום שנת המס; ובלבד שלגבי מקרקעין של יחיד או של חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, שהשימוש בהם החל לפני תחולתו של חוק זה, כשהנישום הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה כי בכל שלוש השנים שקדמו ליום הקובע לא תבע הוצאות ריבית בסכום העולה על אלפיים וחמש מאות שקלים או על 2% מסך כל הכנסתו החייבת באותן שלוש שנים, לפי הנמוך ביניהם, ולא זקק לעלות נכסים וריבית בסכום העולה על הסכום הנמוך האמור, יחושב שיעור עליית המדד מיום רכישת הנכס, אך לא מלפני יום 1 באפריל 1974.

(3) לענין פסקה (2), היום הקובע לגבי רכב עבודה כאמור בסעיף 1(42) שנרכש לפני תחילת שנת המס 1983 יהיה תחילת שנת המס האמורה.

5. הדין לענין תיסוף ההון

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

(א) נישום זכאי שהיה לו בשנת מס פלונית תיסוף הון, יחולו לגביו הוראות אלה:

(1) יתרת הסכום המוסף שלא קוזזה על פי סעיפים 3(ד) ו-8(ב), ובנישום שהוא יחיד גם על פי סעיף 6, תקוזז כנגד הסכומים שלהלן לפי סדר רישומם:

(א) הפסדים משנים קודמות הניתנים לקיזוז על פי הפקודה, כשהם מתואמים על פי סעיף 7;

(ב) הוצאות מימון;

(ג) הניכוי בשל פחת על פי סעיף 4;

(ד) הסכומים האינפלציוניים לפי חלק ה' לפקודה או לפי פרק חמישי לחוק מס שבח והסכום האינפלציוני על פי סעיף 8 - שיראו אותם, עד גובה הסכום שיקוזז, כריווח הון ריאלי או כשבח ריאלי, לפי הענין; הוראה זו לא תחול על מכירת נכס הון שיום הרכישה שלו לענין חישוב המס החל עליה הוא לפני שנת המס 1961; (ה) יתרת הפסדים הניתנים לקיזוז שנוצרו בשנת המס לאחר הקיזוז כאמור בפסקאות משנה (ב) עד (ד); (2) היתרה לאחר קיזוזים כאמור בפסקה (1) עד לגובה סכום הכנסה פטורה מנכסים מוגנים, תחוייב במס, כאילו היתה הכנסה מעסק, בין שההכנסה הפטורה מדווחת בעת המימוש ובין שהיא מדווחת על בסיס צבירה; (3) היתה לנישום יתרת סכום מוסף לאחר הקיזוז על פי פסקאות (1) ו-(2), רשאי הוא להוסיפה, כולה או חלקה, להכנסתו החייבת, ויראו סכום שהוסף כאמור כהכנסה מעסק.

(ב) הסכום המוסף, כולו או חלקו, שלא הוסף להכנסה ולא קוזז כאמור בסעיף קטן (א), יועבר לשנים הבאות בזו אחר זו כשהוא מתואם לפי שיעור עליית המדד בשנה שאליה הועבר (להלן - הסכום המוסף המועבר) ויחולו לגביו ההוראות שלהלן:

(1) היתה לנישום שחיקת הון עצמי, בשנת שאליה הועבר הסכום המוסף המועבר, יופחת מהסכום המוסף המועבר הניכוי לשמירת ההון ואם נותרה יתרת סכום מוסף שלא קוזזה היא תיחשב כסכום המוסף המועבר ויחולו לגביה הוראות פסקת משנה (2), והסכום המוסף לענין הפסקה האמורה ייחשב כאפס;

(2) היה לנישום תיסוף הון, בשנה שאליה הועבר הסכום המוסף, יקוזז תחילה הסכום המוסף כאמור בסעיף קטן (א) ולאחריו הסכום המוסף המועבר, ואם נותרה יתרת סכום מוסף מועבר שלא קוזזה יהא דינה כך:

(א) קוזז חלק מהסכום המוסף המועבר בשיעור של פחות משליש ממנו - יראו את הסכום בגובה הסכום המשלים את החלק שקוזז עד לשליש מהסכום המוסף המועבר, כהכנסה מעסק;

(ב) לא קוזז סכום מוסף מועבר, יראו שלישי ממנו כהכנסה מעסק.

(ג) על אף האמור בפסקת משנה (ב), לגבי נישום שבמשך שלוש שנים רצופות לא ניתן לו בכל אחת מהשנים לקזז את מלוא הסכום המוסף שנוצר באותה שנה, יראו בשנה השלישית את כל הסכום המוסף המועבר לאותה שנת מס, כהכנסה מעסק.

(ד) הוראות פסקאות משנה (א), (ב) ו-(ג) לא יחולו לגבי נישום שהוא בעל בנין בשלבי הקמתו כשהבנין מיועד לשמש כבית מלון ואין לנישום הכנסה מעסק ולא הכנסה לפי סעיף 20 מניירות ערך שאינם איגרות חוב או תעודות השתתפות בקרנות להשקעות משותפות בנאמנות כאמור בסעיף 3(ב)(5); לענין זה, "בית מלון" - כמשמעותו בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (בתי מלון), התשכ"ז-1967, שהנישום קיבל לגביו אישור כמשמעותו בצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (זיהוי עסקים למכירת טובין ומתן שירותים לתיירים), התשכ"ז-1967.

(ג) יתרת סכום מוסף מועבר שלאחר הקיזוז והפיכת חלק ממנו להכנסה מעסק, על פי סעיף זה, תועבר לשנים הבאות בזו אחר זו כשהיא מתואמת לפי שיעור עליית המדד בשנת המס שאליה הועברה, ויראו לענין סעיף קטן (ב) כסכום מוסף מועבר.

(ד) חברה שאילולא היתה לה הכנסה כאמור בפסקאות משנה (א), (ב) ו-(ד) של סעיף קטן (ב)(2) היתה בגדר חברה תעשייתית כמשמעותה בחוק עידוד התעשייה, תמשיך להיות בגדר חברה תעשייתית, וחברה כאמור בסעיף 49 לחוק האמור שהיתה זכאית להטבות על פיו תמשיך להיות זכאית להטבות, גם כשיש לה הכנסה כאמור.

6. ניכוי מיוחד

[תיקון התשמ"ג (מס' 2)]

מהכנסתו החייבת של נישום זכאי ינוכה שיעור כמפורט להלן מהכנסתו המתואמת כמשמעותה בסעיף 3 לפני הניכוי על פי

סעיף זה אך לאחר קיזוז הפסדים לאחר שהופחתו ממנה ריווח ההון הריאלי או השבח הריאלי שנבע ממכירת נכסים מוגנים שהתמורה ממכירתם היא בגדר תוספת להון העצמי, והניכוי לשמירת ההון, או לאחר שהוסף לה הסכום המוסף, לפי הענין; בחבר-בני-אדם - 5%, וביחיד - 30%; הניכוי שיחיד זכאי לו יקוזז כנגד הסכום המוסף.

7. תיאום הפסדים

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

(א) הפסדים משנים קודמות של נישום זכאי הניתנים לקיזוז על פי הפקודה, וחלק ההפסדים הניתנים לקיזוז על פי סעיף 36 לחוק עידוד התעשייה, יתואמו בשנה שאליה הועברו לפי שיעור עליית המדד באותה שנה; ואולם הפסדים כאמור שקוזזו במהלך השנה כנגד ריווח הון או שבח מקרקעין שנוצרו באותה שנה יתואמו לפי שיעור עליית המדד מתחילת שנת המס ועד תום החודש שבו נוצר ריווח ההון או השבח; לענין זה יראו הפסדים שנוצרו לפני היום הקובע כאילו נוצרו בשנת המס שלפניו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יתואמו הפסדים שנצברו לחברה תעשייתית בשנים שבהן ניתנה מהכנסותיה ניכוי בשל מלאי על פי סעיף 5 לחוק עידוד התעשייה, עד לסכום הניכוי בשל המלאי כאמור, וכן לא יתואמו הפסדים מעסק בידי חבר-בני-אדם שקוזזו עד תום שנת המס הקודמת מהכנסה שאיננה חייבת במס חברות.

8. חישוב ריווח ההון והשבח

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

(א) במכירת נכס בלתי מוגן שהוא נכס הון של נישום זכאי יהיה ריווח ההון כולו ריווח הון ריאלי, על אף האמור בחלק ה' לפקודה או בחוק מס שבח, אולם כשהנכס נרכש לפני היום הקובע יופחת מריווח ההון הריאלי של הנכס הסכום האינפלציוני המתואם ליום הקובע; ובלבד שהסכום שיופחת לא יעלה על סכום הריווח; את הסכום האמור יראו כסכום אינפלציוני והמס על סכום זה יהיה בשיעור של 10%; לענין זה, "סכום אינפלציוני מתואם ליום הקובע" - המחיר המקורי של הנכס או שווי הרכישה שלו, לפי הענין, למעט הוצאות השבחה והוצאות החזקה פרט למחצית הוצאות החזקה שהוצאו עד היום הקובע, כפול בשיעור עליית המדד מיום רכישתו ועד היום הקובע, בניכוי סכום הפחת שהיה ניתן לניכוי לפני היום הקובע, כפול בשיעור עליית המדד בתקופה שממחצית התקופה שבה נצבר הפחת האמור ועד היום הקובע

ובתוספת הוצאות השבחה שהוצאו עד היום הקובע כפול בשיעור עליית המדד מיום גמר ההשבחה ועד היום הקובע.

(ב) בכפוף לחלק ה' לפקודה, או לחוק מס שבח במכירת נכס הון בר-פחת שהוא נכס מוגן של נישום זכאי שאיננו רכב פרטי או בנין שחל עליו חוק לעידוד השכרת דירות, יקוזז ההפסד הריאלי כנגד הסכום המוסף או הסכום המוסף המועבר, ויתרה שלאחר קיזוז כאמור יראוה כהפסד מעסק המתחלק בחלקים שווים ליתרת תקופת הפחת שהיתה נשאת לנישום אילולא נמכר הנכס - אך לא ליותר מחמש שנים, כשכל חלק מוכפל בשיעור עליית המדד בתקופה שמתום שנת המס של המכירה עד תום שנת המס שאליה הועבר; לענין זה, "הפסד ריאלי" - הסכום שבו נמוך ריווח ההון או השבח מסכום השווה ליתרת המחיר המקורי או ליתרת שווי הרכישה של הנכס, לפי הענין, למעט מחצית הוצאות החזקה שלא הותרו בניכוי ולמעט יתרת הוצאות השבחה, כפול בשיעור עליית המדד מהיום הקובע או מיום הרכישה, לפי המאוחר, ועד ליום המכירה, בתוספת יתרת הוצאות כל השבחה כפול בשיעור עליית המדד מהיום הקובע או מיום גמר ההשבחה, לפי המאוחר, ועד ליום המכירה. מכירה שיש בה הפסד הון, יראוה לענין זה כמכירה בריווח הון ששיעורו הוא אפס.

(ג) על אף האמור בחלק ה' לפקודה או בחוק מס שבח, במכירת נכס הון מוגן, יראו כל הוצאה על חשבון רכישה שנעשתה בתקופת תחולתו של חוק זה, בידי נישום זכאי, כהשבחה שנעשתה במועד שבו הובאה הוצאה בחשבון לענין הגריעה מההון העצמי.

(ד) במכירת נכס הון מוגן בר-פחת שנרכש לפני היום הקובע, בידי נישום זכאי, שבכל אחת משלוש השנים שקדמו ליום

הקובע לא תבע הוצאות ריבית כלשהי בשיעור העולה על 2% מהכנסתו החייבת ולא זקף ריבית כאמור לעלות הנכס - יופחת מריוח ההון הריאלי, סכום הפחת שניתן לניכוי לפני היום הקובע כפול בשיעור עליית המדד בתקופה שממחצית התקופה שבה נצבר הפחת האמור ועד היום הקובע, ובלבד שהסכום שיופחת לא יעלה על סכום הריווח; את הסכום האמור יראו כסכום אינפלציוני והמס על סכום זה יהיה בשיעור של 10%.

(ה) לענין סעיף זה יראו רכב עבודה כאמור בסעיף 1(42) שנרכש לפני תחילת שנת המס 1983, כאילו נרכש בתחילת שנת המס האמורה, ובחישוב ריווח ההון יופחת מריווח ההון הריאלי סכום אינפלציוני מתואם ליום הקובע כמשמעותו בסעיף קטן (א).

פרק ג': הוראות מיוחדות לשימור ההון בענפים מסויימים

9. שמירת הוראות

הוראותיו של פרק זה באות להוסיף על האמור בפרק ב' ולא לגרוע ממנו.

10. הוראות לגבי מוסד כספי

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

נישום זכאי שהוא מוסד כספי יחולו לגביו הוראות אלה:

(1) נקבעה לגביו שיטת חיוב במס לגבי ריבית על מילוות מועדפים שאינם מילוות חובה, שלא על בסיס צבירה, יפחית מההון העצמי שלו סכום השווה ליתרת ההכנסה מריבית שנצברה עד תום שנת המס הקודמת ולא נכללה בהכנסה החייבת במס עד המועד האמור;

(2) נקבעה לגביו שיטה לפריסה וחיוב במס של הכנסות ממילוות חובה (להלן בסעיף זה - שיטת החיוב), יופחת מסכום הנכסים המוגנים שהם מילוות חובה, כפי שהוא רשום במאזן לתום שנת המס הקודמת, סכום השווה להכנסה ממילוות חובה שטרם נפדו עד תום שנת המס הקודמת אשר נכללה בהכנסתו החייבת בשנות המס שעד לתום שנת המס הקודמת;

(3) בפדיון מילווה חובה שהריווח עליו מתחייב במס על פי שיטת החיוב שנקבעה, יחולו לגבי סכום הריווח האמור שעליו דיווח הנישום, הוראות אלה:

(א) יופחת ממנו סכום השווה לחלק הריווח שנצבר מהיום הקובע ועד הפדיון;

(ב) ייווסף אליו סכום השווה להכנסה שמקורה במילווה שנפדה ואשר הופחת על פי פסקה (2) מסכום המילווה שנכלל בנכסים המוגנים, כשהוא מוכפל בשיעור עליית המדד בתקופה שמתחילת שנת המס שבה הופחת לראשונה ועד הפדיון;

(4) הוראות סעיף 19 לא יחולו על הלוואות שנתן המוסד הכספי במהלך הרגיל של עסקו, למעט הלוואות שנתן לחברה שבשליטתו או לאדם שמחוץ לישראל; לענין זה, "שליטה" - 25% לפחות מכוח הצבעה או מהזכות לרווחים, גם אם היא מתקיימת רק באחד מימות השנה;

(5) ניירות ערך סחירים בלתי מוגנים שהיו ברשותו של המוסד הכספי לפני יום 1 באפריל 1982, יחולו לגביהם הוראות סעיף 20 למעט סעיף קטן (ה) שבו וכן הוראות אלה:

(א) בשנת המס 1982 יכלול המוסד הכספי בהכנסתו החייבת את סכום ההפרש שבין הערך כפי שהוא רשום במאזן לתום שנת המס 1981 של איגרות החוב שאינן מילוות חובה, ושל כל נייר ערך אחר שההכנסה ממנו מדווחת על בסיס צבירה, או של העלות שלהן אם נרכשו לאחר תום שנת המס האמורה ולא נמכרו לפני יום 1 באפריל 1982, לבין הערך הריאלי שלהם ביום 31 במרס 1982; לענין זה, "ערך ריאלי" - ערך העלות בתוספת ריבית שנצברה עד יום 31 במרס 1982;

- (ב) מימש המוסד הכספי איגרות חוב שאינן מילואות חובה, או נייר ערך אחר שההכנסה ממנו מדווחת על בסיס צבירה, אחרי יום 31 במרס 1982, יכלול בהכנסתו החייבת בשנת המס שבה היה המימוש את סכום ההפרש שבין ערכם הריאלי ביום 31 במרס 1982 לבין ערכם לפי מחירי הבורסה ביום האמור; לענין זה, "ערך ריאלי" - כמשמעותו בפסקת משנה (א);
- (ג) מימש המוסד הכספי מניות או ניירות ערך אחרים שההכנסה מהם מדווחת בזמן המימוש או תעודות השתתפות בחוק השקעות משותפות, יכלול בהכנסתו החייבת את סכום ההפרש שבין ההכנסה הכוללת שהופקה מעסקת המימוש לבין הסכום שחוייב במס לגביהם בשל שינוי הערך כאמור בסעיף 20(א);
- (ד) ההפרש המתווסף להכנסה החייבת לפי פסקה זו יכול שיהיה חיובי ויכול שיהיה שלילי;
- (ה) מההון העצמי לתחילת כל שנת מס החל משנת המס 1983 יופחת סכום המס שהיה חל על הריווח שהיה נקבע במכירת ניירות ערך נסחרים בלתי מוגנים שהיו ברשות המוסד הכספי ביום 31 במרס 1982 וטרם מומשו עד תום שנת המס הקודמת, אילו נמכרו במחירי הבורסה ביום 31 במרס 1982;
- (6) מוסד כספי כמשמעותו בפסקה (א) להגדרת מוסד כספי, שהיה לו תיסוף הון בשנת מס פלונית, יראו את יתרת הסכום המוסף לאחר שהופחת ממנו סכום הניכוי המועבר לענין קביעת הכנסתו החייבת, כהכנסה מעסק;
- (7) מוסד כספי שמכר נכס מוגן שהריווח ממכירתו הוא הכנסה בידו לפי סעיף 2(1) לפקודה, יפחית מהריווח סכום השווה לעלות הנכס ובנכס בר-פחת סכום כאמור פחות סכומי הפחת שהותרו בניכוי, והכל כפול בשיעור עליית המדד בתקופה שמן היום הקובע או מיום הרכישה של הנכס, לפי המאוחר, עד תום החודש שבו נמכר, ובמכירת מקרקעין - עד תום שנת המס, ובלבד שהסכום שיופחת לא יעלה על סכום הריווח; סכום שהופחת כאמור יראוהו כסכום אינפלציוני ויהיה חייב במס בשיעור של 10%;
- (8) האמור בסעיף זה אין בו כדי לשנות את הדין החל על החיוב במס של מוסד כספי בשל ריווח ממכירת מקרקעין ובשל ריווח שנצבר מניירות ערך אלה:
- (א) מילואות חובה;
- (ב) איגרות חוב נסחרות בבורסה אשר ההשקעה בהן ניתנת להפחתה מחובת הנזילות על תכניות חסכון, על פי הוראות בנק ישראל (נכסים נזילים), התשל"א-1971;
- (ג) איגרות חוב שאינן נסחרות בבורסה ואינן מילואות חובה;
- (ד) מניות שליטה כאמור בסעיף 20(ג).
- (9) לענין סעיף זה, בכל מקום שבו מדובר בהכנסה שהדיווח עליה הוא בזמן המימוש או בהכנסה המדווחת על בסיס צבירה - הכוונה לדיווח כאמור שהיו נוהגים על פיו אילולא הוראות חוק זה.
- (10) מהכנסתו המתואמת של מוסד כספי לענין סעיפים 3 ו-6 יופחתו הסכומים המפורטים להלן שהוצאו בשנת המס, ואשר אינם מותרים בניכוי, כשהם מוכפלים ב-100 ומחולקים ב-35:
- (א) סכומי ריבית על גרעונות הנזילות שנקבעו מכוח הסמכות על פי סעיף 51 לחוק בנק ישראל, התשי"ד-1954 (להלן - חוק בנק ישראל);
- (ב) סכומי קנס על חריגה מתקרות האשראי שהוטלו מכוח הסמכות על פי סעיף 53 לחוק בנק ישראל;
- (ג) סכומים ששולמו בשל חריגות כאמור בצו הבנקאות (ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות), התשל"ה-1975.

11. הוראות מיוחדות לגבי בנק למשכנתאות שנקבעה לו שיטת פריסה להפרשי הצמדה

מוסד כספי שהוא בנק למשכנתאות שלפני היום הקובע נקבעה לגביו שיטת פריסה וחיוב במס של הכנסות מהפרשי הצמדה מצטברים על מילואות שאינם מילואות חובה, יחולו עליו, בנוסף להוראות סעיף 10, גם הוראות אלה:

- (1) הפרשי ההצמדה האמורים שהצטברו עד תום שנת המס 1981 ייכללו בהכנסתו החייבת בשנות המס שאליהן מיוחסת ההכנסה בהתאם לשיטת הפריסה;
- (2) מההון העצמי שלו יופחת בתחילת כל שנת מס סכום השווה להפרשי ההצמדה האמורים שהצטברו עד לתום שנת המס 1981 ולא נכללו בהכנסתו החייבת עד המועד האמור;
- (3) הפרשי ההצמדה האמורים שנצברו בתקופת תחולתו של חוק זה ייכללו בהכנסתו בשנת המס שבה נצברו.

12. הוראות לגבי חברות ביטוח

[תיקון התשמ"ד (מס' 3)]

נישום זכאי שהוא מבטח, יחולו לגביו הוראות אלה:

- (1) מההון העצמי שלו יופחתו סכומים אלה:
- (א) הוצאותיו ברכישת ביטוחי חיים המובאות בחשבון בקביעת העתודות המותרות בניכוי על פי סעיף 50 לפקודה, שתבע את ניכויין לענין קביעת הכנסתו החייבת ולא הופחתו עד תום שנת המס הקודמת מהריווח לענין קביעת ההון העצמי;
- (ב) הפרשי הצמדה, למעט הפרשי הצמדה על מילוות חובה, שנכללו בהון העצמי בתום שנת המס הקודמת, ולא נכללו בהכנסה החייבת בשנות המס שעד שנת המס הקודמת;
- (2) בפדיון מילווה חובה שההכנסה עליו חוייבה במס, יוסיף למחיר העלות של המילווה, לענין קביעת הכנסתו החייבת בשנת המס שבה נפדה, אותו חלק מסכום הריווח שנצבר מן היום הקובע ועד הפדיון;
- (3) לגבי ניירות ערך סחירים בלתי מוגנים שהיו ברשותו לפני יום 1 באפריל 1982, יחולו הוראות סעיף 20 למעט סעיף קטן (ה) שבו וכן הוראות אלה:
- (א) בשנת המס 1982 יכלול המבטח בהכנסתו החייבת את סכום ההפרש שבין הערך, כפי שהוא רשום במאזן לתום שנת המס 1981, של איגרות החוב שאינן מילוות חובה ושל כל נייר ערך אחר שההכנסה ממנו מדווחת על בסיס צבירה, או של העלות שלהם אם נרכשו לאחר תום שנת המס האמורה ולא נמכרו עד יום 31 במרס 1982, לבין הערך הריאלי שלהם כמשמעותו בסעיף 10(5)(א) ביום האמור;
- (ב) מימש המבטח איגרות חוב שאינן מילוות חובה או נייר ערך אחר שההכנסה ממנו מדווחת על בסיס צבירה אחרי יום 31 במרס 1982, יכלול בהכנסתו החייבת לשנת המס שבה היה המימוש, את סכום ההפרש שבין ערכם הריאלי כמשמעותו בסעיף 10(5)(א) ביום 31 במרס 1982 לבין ערכם לפי מחירי הבורסה ביום האמור;
- (ג) מימש המבטח מניות או ניירות ערך אחרים שההכנסה מהם מדווחת בזמן המימוש, או תעודות השתתפות כמשמעותן בחוק השקעות משותפות, יכלול בהכנסתו החייבת את סכום ההפרש שבין ההכנסה הכוללת שהופקה מעסקת המימוש לבין הסכום שחוייב במס לגביהם בשל שינוי הערך כאמור בסעיף 20(א);
- (ד) ההפרש המתווסף להכנסה החייבת לפי פסקה זו יכול שיהיה חיובי ויכול שיהיה שלילי;
- (ה) מההון העצמי לתחילת כל שנת מס החל משנת המס 1983, יופחת סכום המס שהיה חל על הריווח שהיה נקבע במכירת ניירות ערך נסחרים בלתי מוגנים שהיו ברשותו ביום 31 במרס 1982 וטרם מומשו עד תום שנת המס הקודמת, אילו נמכרו במחירי הבורסה ביום 31 במרס 1982.

- (4) מבטח שהיה לו תיסוף הון בשנת מס פלונית, יראו לענין קביעת הכנסתו החייבת את הסכום המוסף, לאחר שהופחת ממנו סכום הניכוי המועבר, כהכנסה מעסק;
- (5) מבטח שמכר נכס מוגן שהריווח ממכירתו הוא הכנסה בידו לפי סעיף 2(1) לפקודה, יפחית מהריווח סכום השווה לעלות הנכס ובנכס בר-פחת - סכום כאמור פחות סכומי הפחת שהותרו בניכוי, והכל כפול בשיעור עליית המדד בתקופה שמן היום הקובע או מיום הרכישה של הנכס, לפי המאוחר, עד תום החודש שבו נמכר, ובמכירת מקרקעין - עד תום שנת המס, ובלבד שהסכום שיופחת לא יעלה על סכום הריווח; סכום שהופחת כאמור יראוהו כסכום אינפלציוני ויהיה חייב במס בשיעור של 10%;
- (6) האמור בסעיף זה אין בו כדי לשנות את הדין החל על החיוב במס של מבטח בשל ריווח ממכירת מקרקעין ובשל ריווח ממכירת מקרקעין ובשל ריווח שנצבר מניירות ערך אלה:
- (א) מילוות חובה;
- (ב) איגרות חוב שהונפקו כנגד פוליסות לביטוח חיים;
- (ג) איגרות חוב שאינן נסחרות בבורסה ושאינן מילוות חובה;
- (ד) מניות שליטה כאמור בסעיף 20(ג);
- (7) לענין סעיף זה, בכל מקום שבו מדובר על הכנסה המדווחת בזמן המימוש או בהכנסה המדווחת על בסיס צבירה - הכוונה לדיווח כאמור אילולא הוראות חוק זה;
- (8) על אף האמור בסעיף 3(א), תכלול ההכנסה המתואמת של חברה לביטוח חיים כמשמעותה בסעיף 50 לפקודה גם הכנסות שאינן חייבות במס חברות, למעט הכנסה מדיבידנד והחלק מריווח ההון או השבח שהוא סכום אינפלציוני.

13. הוראות לגבי נכסים מסויימים המשמשים להשכרה

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

- נישום זכאי שעיסוקו בשנת המס בעסק של השכרת נכסים יחולו לגבי נכסיו המשמשים להשכרה הוראות אלה:
- (1) נכסים שהם כלי רכב פרטיים כהגדרתם בתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), התשל"ה-1975, ואין זכות לרכישתם הכרוכה בהשכרתם, יראו כנכס בלתי מוגן ואת הריווח ממכירתם יראו כהכנסה מעסק;
- (2) נכסים אחרים המשמשים להשכרה יראו כנכסים מוגנים ויחולו לגביהם הוראות אלה:
- (א) סכום שהוצא, כהגדרתו בסעיף 1(20)(ח), לרכישת נכסים כאמור, במהלך שנת המס, והנכסים לא נמכרו במהלך אותה שנת מס, יהיה גריעה מההון העצמי, ואולם לענין חישוב הגריעה על סעיף 1(20)(ז) יראו סכום שהוצא כאמור כאילו הוצא בתחילת החודש שבו הוצא ויום תחילת השימוש בייצור ההכנסה לא יהיה לפני המועד האמור.
- (ב) על ההכנסה ממכירתם יחולו הוראות חלק ה' לפקודה או חוק מס שבח, בכפוף להוראות חוק זה, ובלבד שלגבי נכס שנרכש לאחר היום הקובע יראו את יום הגריעה כיום הרכישה.

14. דין מקרקעין שהכנסה ממכירתם היא לפי סעיף 2(1) לפקודה

- (א) נישום זכאי שאינו מוסד כספי או מבטח, שמכר מקרקעין שהם נכס מוגן וההכנסה ממכירתם היא בידי הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה, יחולו בשנת המס שבה נכללה ההכנסה ממכירתם בדו"ח שהגיש הנישום על פי סעיף 131 לפקודה (להלן - שנת מכירת הנכס), הוראות אלה:
- (1) במכירתו של מגרש פנוי או של בנין שבנה המוכר סעיף 4 לחוק לעידוד השכרת דירות, ייוסף לעלות המגרש סכום השווה לסכומים שהוציא הנישום לרכישת המגרש כפול בשיעור עליית המדד מהיום שבו הובאו בחשבון הסכומים שהוצאו - לענין ערכם כנכס מוגן ביום הקובע או לענין חישוב הגריעה

מההון העצמי, עד תום שנת מכירת הנכס (להלן - סכום התיאום של המגרש);
(2) על אף האמור בפסקה (1), במכירתו של בנין שהמגרש עליו הוא עומד נרכש לפני היום הקובע שנתקיימו בו שני התנאים שלהלן, ייוסף לעלות המגרש, סכום התיאום של המגרש, ובלבד שבמקום הקטע בהגדרה האמורה המתחיל

במלים "מהיום שבו הובאו בחשבון הסכומים" ועד "שנת מכירת הנכס" יבוא "מיום 1 באפריל 1974 או המועד שבו שולמו הסכומים שהוציא הנישום לרכישת המגרש, לפי המאוחר, ועד תום שנת מכירת הנכס".

(א) הוכח על פי אישור מכון התקנים שיציקת התקרה הראשונה נעשתה לאחר 1 באפריל 1981;

(ב) הבנין חובר לרשת החשמל לפני תום ארבע שנים מן היום הקובע, ואולם רשאי הנציב להאריך את

התקופה האמורה אם ראה שיש לכך סיבות מוצדקות;

(3) נוכח הנציב שהבניה הופסקה לתקופה של יותר מששה חדשים בשנת המס או מששה חדשים רצופים בשתי שנות מס, או שהיא נמשכת בקצב שכמוהו מבחינה מהותית כהפסקת הבניה בתקופה האמורה כאמור, והכל מטעמים שאינם עסקיים, רשאי הוא לקבוע שהוצאות הבניה שהוצאו יהיו נכס מוגן, החל מתחילת שנת המס שלאחר שנת המס שאליה מתייחסת קביעתו; על קביעתו של הנציב ניתן לערער כאילו היתה צו לפי סעיף 152(ב) לפקודה;

(4) במכירת בנין שהוצאות בנייתו היו לנכס מוגן יחולו הוראות אלה:

(א) לגבי המגרש יחולו הוראות פסקה (1);

(ב) לגבי הוצאות הבניה - ייוסף לסכום הניכוי לשמירת ההון או יופחת מהסכום המוסף, לפי הענין, סכום

השווה להוצאות הבניה המצטברות כפול בשיעור עליית המדד בתקופות כמפורט להלן:

(1) לגבי הוצאות שהוצאו לפני שהוצאות הבניה היו לנכס מוגן - בתקופה שמתחילת שנת המס שבה

היו הוצאות הבניה לנכס מוגן עד תום שנת מכירת הנכס;

(2) לגבי הוצאות שהוצאו לאחר שהוצאות הבניה היו לנכס מוגן - בתקופה שמתחילת שנת המס

שלאחר הוצאתן עד תום שנת מכירת הנכס.

(ב) דיווח הנישום על מכירת חלק מהמקרקעין, יחולו הוראות סעיף קטן (א) לגבי חלק יחסי מהמקרקעין, כיחס שטח החלק

שעל מכירתו דיווח לשטח הכולל של המקרקעין כפי שהוא מפורט בהיתר הבניה שניתן לגביו על פי חוק התכנון והבניה,

התשכ"ה-1965, ואשר בעת הדיווח הושלמה כבר בנייתו, ובלבד ששטחי חניה לא ייכללו לענין זה.

(ג) על אף האמור בסעיף 85(ד) לפקודה, בנין שהפך ממלאי עסקי לבנין להשכרה כמשמעותו בסעיף 53א לחוק לעידוד

השקעות, יראוהו כנמכר בסכום העלות בתוספת סכומי הוצאות הבניה בכל אחת משנות המס שבהן הוצאות הבניה היו נכס

בלתי מוגן, כשהן מוכפלות בשיעור עליית המדד מאמצע שנת המס שבה הוצאו עד תחילת שנת המס שבה היו לנכס מוגן;

הסכום המתווסף לעלות המכירה, יראוהו כהכנסה מעסק בשנת המס שבה הפך הבנין ממלאי עסקי לבנין להשכרה כאמור.

(ד) מתן אישור לבנין כבנין להשכרה לפי חוק לעידוד השקעות, יראוהו כהפיכת הבנין לנכס מוגן בתחילת שנת המס שבה

ניתן האישור.

14א. הדין במכירת נכסים מוגנים מסויימים

[תיקון התשמ"ג (מס' 2)]

נישום זכאי שמכר נכס מוגן שלא נקבעה לגביו הוראה אחרת בפרק זה, וההכנסה ממכירתו היא בידי הנישום הכנסה לפי

סעיף 2(1) לפקודה, יפחית מהריווח סכום השווה לעלות הנכס, ובנכס בר-פחת - סכום העלות בניכוי סכומי הפחת, והכל כפול

בשיעור עליית המדד בתקופה שמהיום הקובע או מיום הרכישה של הנכס, לפי המאוחר, עד תום החודש שבו נמכר,

ובמקרקעין - עד תום שנת המס, ובלבד שהסכום שיופחת לא יעלה על סכום הריווח; סכום שהופחת כאמור יראוהו כסכום

פרק ד': הוראות מיוחדות לפי ניהול הפנקסים

15. שיטת שימור חלקית למנהלי פנקסים בשיטה חד-צדדית

[תיקונים: התשמ"ג, התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

(א) נישום לענין חוק זה הרשאי לנהל את פנקסיו בשיטה חד-צדדית והוא מנהלם בשיטה האמורה -

(1) אם פנקסיו קבילים, יחולו לגביו הוראות פרט (א) או (ב), לפי בחירתו שהודיע עליה לפקיד השומה כאשר הגיש את הדו"ח לשנת המס 1982 או לשנת המס הראשונה שבה הגיש דו"ח על פי השיטה החד-צדדית לפי סעיף 131 לפקודה, ובלבד שלא יוכל לחזור בו מבחירתו בתקופת תחולתו של חוק זה והיא תחול על כל עסקיו שלגביהם לא מופעל מכלול שיטת שימור ההון, ואם לא הודיע על בחירתו כאמור יראו כאילו בחר שיחולו לגביו הוראות פרט (א):

(א) (1) יותר לו ניכוי בשל פחת על פי סעיף 4 הן בשל נכסים מוגנים והן בשל נכסים בלתי מוגנים בני פחת.

(2) ריבית ששילם על הלוואה או אשראי תותר בניכוי אם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה שההלוואה או האשראי שימשו למימון הוצאות שוטפות המותרות בניכוי או לרכישת נכסים בלתי מוגנים שאינם בני-פחת.

(3) לגבי הלוואה או אשראי שהוכח להנחת דעתו של פקיד השומה ששימשו לרכישת נכסים מוגנים, או נכסים בלתי מוגנים בני-פחת, יותר לניכוי סכום השווה ל-20% בלבד מסכום הריבית שהיתה מותרת בניכוי באותה שנה אילולא הוראה זאת.

(4) במכירת נכס הון מוגן בר-פחת יחולו הוראות סעיף 8(ד);

(ב) (1) יותר לו ניכוי בשל פחת על פי סעיף 4 בשל נכסים מוגנים.

(2) ריבית ששילם על הלוואה או אשראי תותר בניכוי אם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה שההלוואה או האשראי שימשו למימון הוצאות שוטפות המותרות בניכוי או לרכישת נכסים בלתי מוגנים.

(3) לגבי הלוואה או אשראי שהוכח להנחת דעתו של פקיד השומה ששימשו לרכישת נכסים מוגנים, יותר לניכוי סכום השווה ל-20% בלבד מסכום הריבית שהיתה מותרת בניכוי באותה שנה אילולא הוראה זאת.

(4) במכירת נכס הון בלתי מוגן יהיה ריווח ההון ריווח הון ריאלי, ואולם אם נרכש הנכס לפני היום הקובע יהיה הסכום האינפלציוני שווה לסכום האינפלציוני המתואם ליום הקובע, כהגדרתו בסעיף 8(א).

(5) במכירת נכס הון מוגן בר-פחת יחולו הוראות סעיף 8(ד);

(2) אם פנקסיו נמצאו בלתי קבילים, לא יהא זכאי לניכוי הוצאות ריבית ובמכירת נכס הון יראו את הסכום האינפלציוני שהצטבר מהיום הקובע כריווח הון ריאלי; אין בהוראה זו כדי לפגוע בהוראת כל דין הקובעת עיצום בשל אי ניהול פנקסים קבילים.

(ב) (1) נישום לענין חוק זה הרשאי לנהל את פנקסיו בשיטה חד-צדדית והתחיל לנהלם בשיטה הכפולה בתחילת שנת מס מסויימת, ייחשב כנישום זכאי החל מאותה שנה ויחולו לגביו הוראות פרק ב', ואם לפני שהפך לנישום זכאי בחר בהחלת הוראות סעיף קטן (א)(1)(א), יהא זכאי בנוסף לכך לתוספת ניכוי לשמירת ההון בסכום השווה ליתרת המחיר המקורי של נכסיו הבלתי מוגנים שהם בני-פחת כפול בשיעור עליית המדד מהיום הקובע או מיום רכישתם, לפי המאוחר, עד תחילת השנה שבה החל בניהול פנקסיו בשיטה הכפולה.

(2) נישום שבחר לנהל את פנקסיו בשיטה הכפולה וחזר לנהלם בשיטה החד-צדדית יחולו לגביו הוראות

אלה:

- (א) יותר לו הניכוי בשל פחת לפי סעיף קטן (א)(1) (א) רק בשל התקופה המתחילה בשנת המס שבה חזר לנהלם בשיטה חד-צדדית;
- (ב) יתרת ניכוי לשמירת ההון תימחק ויתרת סכום מוסף תיראה כהכנסה מעסק.
- (ג) נישום לענין חוק זה הרשאי לנהל את פנקסיו בשיטה חד-צדדית והוא מנהלם בשיטה הכפולה ופנקסיו נמצאו בלתי קבילים יחולו לגבי הוראות סעיף 16(1).

16. החייבים לנהל בשיטה הכפולה ואינם מנהלים כדין

נישום לענין חוק זה החייב לנהל את פנקסיו בשיטה הכפולה, לרבות שותפות שאילו היתה נישום לענין הפקודה היתה חייבת לנהל את פנקסיה כאמור -

(1) אם הוא מנהלם כך אך הם נמצאו בלתי קבילים, יחולו לגבי הוראות אלה:

(א) היתה לו שחיקת הון עצמי - הוא לא יחזיר באותה שנת מס לניכוי לשמירת ההון וסכום הניכוי יועבר לשנה הבאה בלא תיאום לעליית המדד;

(ב) היה לו תיסוף הון - יחול לגבי סעיף 25;

(ג) הוא לא יחזיר זכאי לתאם הפסדים שקיזזם לא הותר;

(ד) סכום הניכוי לשמירת ההון או הסכום המוסף ייקבעו, לענין סעיף זה, לפי מיטב שפיטתו של פקיד השומה;

(2) אם למרות חובתו כאמור הוא מנהלם בשיטה חד-צדדית, יחולו לגבי הוראות אלה:

(א) לא יותר לו ניכוי הוצאות ריבית;

(ב) במכירת נכסים בלתי מוגנים יראו את הסכום האינפלציוני שהצטבר מן היום הקובע כריווח הון ריאלי;

(ג) בחישוב ריווח ההון או השבח במכירת נכסי הון מוגנים לא תובא בחשבון, לענין קביעת הסכום

האינפלציוני, עליית המדד בתקופה שמתחילת שנת המס שבה החל לנהל את פנקסיו בשיטה חד-צדדית, או מיום רכישתם, לפי המאוחר.

17. אי ניהול פנקסים או אי ביסוס הדו"ח עליהם

נישום לענין חוק זה החייב לנהל פנקסים בשנת מס פלונית ולא ניהל פנקסים כלל, או שניהל פנקסים אך לא ביסס את הדו"ח שלו עליהם, יחולו עליו הוראות אלה:

(1) יתרת סכום מוסף משנים קודמות, כשהיא מתואמת, יראוה כהכנסה מעסק;

(2) יתרת ניכוי לשמירת ההון משנים קודמות - תימחק;

(3) במכירת נכס הון, לא תובא בחשבון, לענין קביעת הסכום האינפלציוני, עליית המדד בתקופה המתחילה

ביום תחילת שנת המס שלפני שנת המס שבה לא ניהל פנקסים או לא ביסס עליהם את הדו"ח, כאמור, והמסתיימת ביום המכירה.

פרק ה': דין הכנסות מסויימות

18. מכירה קצרת מועד של נכס הון

נישום לענין חוק זה, שמכר נכס הון בשנת מס שבה נרכש, והמכירה אינה פטורה ממס, יראו את ריווח ההון או השבח כריווח הון ריאלי או כשבח ריאלי, לפי הענין.

19. זקיפת ריבית רעיונית כהכנסה

(א) מוסד ציבורי כמשמעותו בסעיף 9(2) לפקודה שנתן הלוואה, שלא לשם מטרתו הציבורית, לנישום זכאי, בריבית בשיעור נמוך מ-100%, או משיעור אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת, יהיה חייב במס בשיעור של 61% על ההפרש שבין סכום הריבית המשתלם על הלוואה בתקופת הלוואה, בשנת המס, לבין סכום הריבית המתחייב על פי השיעור של 100% לשנה או השיעור האחר שנקבע כאמור באותה תקופה, וישלם את המס תוך 30 ימים מתום שנת המס, ואולם רשאי הנציב לפטור מהמס כאמור מוסדות סעד בשל הלוואות שנתנו ושהן בבחינת גמילות חסדים.

(ב) (1) נישום לענין חוק זה שנתן הלוואה שאינה צמודה במלואה למדד או לשער החליפין, ושנרשמה בספרי העסק, יראו את ההפרש שבין סכום הריבית שנכלל בהכנסתו בשל אותה הלוואה בשנת מס פלונית, לבין סכום הריבית שהיה מתחייב, על פי שיעור ריבית שנתי של 100%, או שיעור אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת, לתקופת הלוואה, בשנת המס, כהכנסתו לפי סעיף 2(4) לפקודה. בפסקה זו, "שער חליפין", גם לגבי מרק גרמני, לירה שטרלינג, פרנק שווייצרי, ין יפאני, דולר קנדי, גולדן הולנדי, דולר אוסטרלי וכל מטבע חוץ אחר שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת;

(2) הוראת פסקה (1) לא תחול על הלוואות אלה:

(א) יתרת חשבון עובר ושב או פקדון לזמן קצוב במוסד כספי;

(ב) הלוואה שסעיף 3(ט) לפקודה חל עליה;

(ג) הלוואה מוכוונת;

(ד) אשראי מוכוון;

(ה) הלוואה שהיא בגדר נכס מוגן;

(ו) הלוואה למדינה.

(3) לענין סעיף קטן זה -

"הלוואה" - לרבות חוב המגיע לנישום ולרבות יתרת חוב לתום שנת המס הקודמת בשל מימוש נכסים מוגנים, אך למעט כל אחד מאלה: חוב, בשל מס כלשהו, ששלטונות המס חייבים לנישום, חובות של לקוחות וספקים תושבי ישראל או האזור בשל סחורות ושירותים, תשלומים לרכישת נכסי הון בלתי מוגנים, ותשלומים על חשבון רכישת נכסים מוגנים שהובאו בחשבון לענין גריעה מההון העצמי;

"הלוואה מוכוונת" - הלוואה לאדם מסויים או לסוג מסויים של בני-אדם או למטרה מסויימת שניתנה במישרין או בעקיפין כנגד פקדון שהפקידה המדינה או הסוכנות היהודית לארץ ישראל ובהתאם להוראות המפקידה; "אשראי מוכוון" - אשראי לפי סעיף 8 להוראות בנק ישראל (נכסים נזילים), התשל"א-1971, או אשראי לגבי קבע בנק ישראל את שיעור הריבית ללקוח לפי סעיף 43 לחוק בנק ישראל, התשי"ד-1954.

20. דינו של סכום שינוי ערכם של ניירות ערך נסחרים בלתי מוגנים

(א) על אף האמור בכל דין, חבר-בני-אדם שהוא נישום לענין חוק זה ונישום זכאי אחר שיש לו בשנת מס פלונית ניירות ערך נסחרים בלתי מוגנים הכלולים בספריו (להלן בסעיף זה - ניירות ערך) יראו, באותה שנה, את השינוי בערכם של ניירות הערך, כמפורט בסעיף קטן (ב) כחלק מהכנסתו מעסק או כהפסד מעסק, לפי הענין, ובלבד שחברה שאילולא היתה לה הכנסה כאמור היתה בגדר חברה תעשייתית כמשמעותה בחוק עידוד התעשייה, תמשיך להיות בגדר חברה תעשייתית וחברה כאמור בסעיף 49 לחוק האמור שהיתה זכאית להטבות על פיו תמשיך להיות זכאית להטבות, גם כשיש להן הכנסה כאמור בשיעור שאינו עולה על 25% מהכנסותיה בשנת המס.

(ב) (1) שינוי בערכם של ניירות ערך לענין סעיף קטן (א) הוא

ההפרש בין סכום הערך הכולל של ניירות הערך לפי מחירי הבורסה בסוף שנת המס בתוספת סכום תמורת המכירות, לרבות סכום הפדיון של ניירות הערך במהלך שנת המס, ובקרו מסוייגת כמשמעותה בחוק להשקעות משותפות - בתוספת רווחים פטורים וכן התמורה ממכירת זכויות לניירות ערך נסחרים במהלך שנת המס שאין זכויות שנתקבלו בשל מניות שליטה, לבין עלות הקניה של ניירות ערך כאמור במהלך שנת המס בתוספת סכום הערך הכולל של ניירות הערך לפי מחירי הבורסה בסוף שנת המס הקודמת ויחולו הוראות אלה:

(א) לענין תמורת המכירה או עלות הקניה, כשבין הצדדים קיימים יחסים מיוחדים והעסקה נעשתה מחוץ לבורסה, יהיה מועד המכירה או מועד הרכישה -

(1) במכירה שחייבים בשלה בדיווח לבורסה או בהיטל על פי חוק למימון מבצע שלום הגליל, התשמ"ב-1982 ((להלן - ההיטל) - היום שקדם ליום שבו נתקבל בבורסה הדיווח שחייבים בו על פי סעיף 144 לתקנון הבורסה או יום העסקים השלישי שלפני היום שבו הועבר לפקיד השומה ההיטל בשל מכירתו לרוכש, לפי המוקדם, זולת אם הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה שהעסקה בוצעה במועד אחר;

(2) בהעברה מחשבונו הפרטי של יחיד לעסקו או להיפך - היום שבו קיבל מבצע רישום ההעברה את ההוראה לכך.

(ב) אם התמורה ממכירת ניירות ערך במהלך השנה היתה נמוכה מ-90% ממחיר הבורסה יראו 90% ממחיר הבורסה כתמורה, ואם הסכום שהוצא לרכישת ניירות ערך במהלך השנה היה גבוה ממחיר הבורסה יראו את מחיר הבורסה כעלות הקניה שלהם;

(ג) (1) נוצר הפרש בין סכום העלות שנרשם בספרי העסק לבין סכום עלות הקניה שנקבע על פי סעיף זה, בעסקה שחלה עליה פסקת משנה (א),

ייחשב הפרש זה כגריעה מההון העצמי מתחילת החודש שבו נרכשו ניירות הערך, זולת אם שוכנע פקיד השומה שהמחיר לא הושפע מהעדר תום לב או מקיום יחסים מיוחדים;

(2) הפרש שחלה עליו פסקת משנה זו, בידי חברה שרכשה את ניירות הערך מחבר בה, יראוהו לענין הפקודה, כדיבדנד ששולם לחבר.

(2) בשנת המס 1982 תיקרא פסקה (1), לגבי מי שיש לו תקופת שומה מיוחדת, כאילו כתוב בה "31 במרס 1982" במקום "בסוף שנת המס הקודמת", ו"בתקופה שמ-1 באפריל 1982 עד תום שנת המס 1982" במקום "במהלך שנת המס";

(3) לענין סעיף קטן זה, "סכום הערך הכולל" - לרבות ערכן של מניות הטבה המגיעות לנישום וטרם הוקצו לו עד תום שנת המס - לפי מחיר הבורסה של מניות מסוג זהה, וזכויות לניירות ערך נסחרים - לפי ערכן ביום המסחר הראשון שלהן.

"מחיר הבורסה" - המחיר שנקבע בתום המסחר במועד לחישוב השינוי בערכם של ניירות הערך או בתום המסחר ביום האחרון לפני המועד האמור שבו בוצעו עסקאות באותם ניירות ערך בבורסה, ובלבד שאם סבור פקיד השומה שהמחיר האמור הושפע שלא בתום לב מעסקאות בין אנשים שיש ביניהם יחסים מיוחדים, רשאי הוא להתעלם מהשינוי במחיר הנובע מעסקאות אלה ולקבוע את המחיר.

(ג) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לגבי מניות שהן אחת מאלה:

(1) מניות שליטה בחברה;

לענין זה -

"מניות שליטה בחברה" -

(א) מניות נסחרות בבורסה, המוחזקות בתחילת שנס המס בידי הנישום או חברות נשלטות שלו והמקנות לנישום ביחד עם החברות הנשלטות שלו 10% לפחות מזכויות ההצבעה בחברה, או - אם היו מוחזקות בידיהם

במשך השנתיים שקדמו ליום הקובע - 5% מזכויות ההצבעה בחברה;

ובלבד שהנישום או החברה הנשלטת ביקשו בכתב מפקיד השומה תוך 60 ימים מתחילת שנת המס, ולגבי שנת המס 1982 - עד יום 26 באוקטובר 1982, שיראו אותן כנכס מוגן לענין חוק זה;

(ב) מניות נסחרות בבורסה שהיו מוחזקות, ביום הקובע, בידי נישום זכאי או בידי חברה נשלטת שלו שאינם מוסדות כספיים והן עדיין בידיהם ביום 1 במרס 1984, וביחד הן מקנות להם, בין לבדן ובין ביחד עם מניות שאינן נסחרות, 25% לפחות מזכויות ההצבעה בחברה, ייחשבו כמניות שליטה בתחילת כל שנת מס שהיו בידי בעליהן, החל מהיום הקובע, גם כשלא ביקש שיראו אותן כנכס מוגן; בהגדרה זו, "מוסד כספי" -

(א) חברה או אגודה שיתופית העוסקת בקבלת פקדונות כספיים בחשבונות עובר ושב על מנת לשלם מהם בשיק לפי דרישה;

(ב) מוסד כספי כמשמעותו בצו מס ערך מוסף (קביעת מוסד כספי), התשל"ז-1977;

"חברה נשלטת" של נישום - חברה שהנישום מחזיק במישרין או בעקיפין ב-50% לפחות מזכויות ההצבעה בה;

(2) מניות שנרשמו בבורסה לפני יום 1 באפריל 1982, והמס על רישומן על פי סעיף 101 לפקודה טרם שולם ביום האמור, וכן מניות הטבה שנתקבלו בשלהן, שיראו אותן כנכס מוגן.

(3) מניות שנרשמו בבורסה ועל פי תשקיף נאסרה מכירתן במשך תקופה של שנתיים לפחות והנישום ביקש, תוך 20 ימים מיום הרישום, שיראו אותן כנכס מוגן; ביקש כאמור, יחולו לגביהן ההוראות החלות על מניות שליטה על פי סעיף קטן (ד).

(ד) נישום שבבעלותו מניות שליטה בחברה או מניות או אופציות,

והכל כשנרכשו מכוחן של מניות שליטה בחברה, יחולו לגביהן ההוראות שלהלן:

(1) מניות שליטה בחברה ומניות הטבה שקיבל בשלהן, יהיו נכס מוגן בכל תקופת תחולתו של חוק זה, כל עוד הן בידי;

(2) מניות ואופציות שנרכשו במהלך שנת המס בדרך של ניצול זכויות לניירות ערך נסחרים כשהזכות הוענקה לנישום מכוח מניות כאמור בפסקה (1) ולא נמכרו בשנה שבה נרכשו, יהיו נכס מוגן בכל תקופת תחולתו של חוק זה כל עוד הן בידי וסכומים שהוציא לרכישתן ייראו כגריעה מההון העצמי;

(3) מניות שנרכשו במהלך שנת המס על ידי מימוש אופציות שרכש הנישום בדרך של ניצול זכויות כאמור בפסקה (2), יהיו נכס מוגן בכל תקופת תחולתו של חוק זה, כל עוד הן בידי וסכומים שהוציא לרכישתן ייראו כגריעה מההון העצמי;

(4) סכומים שקיבל הנישום ממכירתן של מניות או אופציות כאמור בפסקאות (1) עד (3), במהלך שנת המס, לא ייחשבו כתוספת להון העצמי; לענין זה, אם היו לנישום בעת מכירתן של מניות או אופציות כאמור, מניות נוספות או אופציות מאותו סוג אך הן בידי נכס בלתי מוגן, יראו אותן כאילו הן הנמכרות ראשונות.

(5) על אף האמור בפסקה (4), נישום שמכר מניות שליטה או ניירות ערך שהונפקו בשלהן ואינו חייב בשל מכירתם במס לפי סעיף 2(1) לפקודה, ואם מניות כאמור אינן מניות שחלה עליהן פסקה (ב) להגדרת מניות שליטה שבסעיף קטן (ג) - רק לאחר שהחזיק בהן במשך תקופה של שלוש שנים לפחות, רשאי לבקש תוך

30 ימים מיום המכירה שתמורת המכירה תהיה תוספת להון העצמי, בתנאי שהריווח ממכירתן יחוייב במס בשיעור של 10% ממנו בנוסף למס שהוא חייב בו, והמס האמור שולם לא יאוחר מיום הגשת הבקשה; הריווח האמור יראה כסכום אינפלציוני.

(ד1) נישום זכאי שרכש במהלך שנת המס מניות נסחרות בבורסה,

שלא נמכרו במהלך שנת המס והרכישה היתה במועד אחד ומחירן היה 70% לפחות ממחיר הבורסה באותו מועד, יראו את המניות כמניות שליטה בחברה אם נתקיימה אחת משתי אלה:

(1) המניות מקנות לו 25% לפחות מזכויות ההצבעה בחברה;

(2) המניות מקנות לו 15% לפחות מזכויות ההצבעה בחברה וכשהן מצטרפות למניות בחברה המצויות כבר

בידו הן מקנות לו 50% לפחות מזכויות ההצבעה בחברה;

ובלבד שביקש כך מפקיד השומה תוך 20 ימים מיום הרכישה; ביקש כאמור, יראו סכומים שהוציא לרכישת המניות כגריעה מההון העצמי בתחילת החודש שבו בוצעה הרכישה.

(ד2) נישום זכאי שבמהלך שנת המס רכש במועד אחד מניות נסחרות בבורסה המקנות לו 10% לפחות מזכויות ההצבעה בחברה במחיר שאינו פחות מ-90% ממחיר הבורסה באותו מועד, או שהיו לו מניות המקנות לו 10% לפחות מזכויות ההצבעה בחברה בעת רישומו בבורסה במהלך שנת המס - יראו את המניות כמניות שליטה בחברה אם ביקש זאת מפקיד השומה תוך 20 ימים מיום הרכישה או הרישום; לגבי מניות שנרכשו כאמור תחושב הגריעה מההון העצמי על פי סעיף 20(ז); ביקש הנישום שיראו את המניות האמורות כמניות שליטה ומכר אותן או ניירות ערך שנרכשו מכוחן לפני שחלפו שנתיים מיום הרכישה או הרישום, יראו את התמורה ממכירתם כהכנסה מעסק, ובלבד שאם היה לנישום הפסד ממכירתם הוא לא יותר בקיזוז; לענין זה, אם היו לנישום מניות או ניירות ערך נוספים מאותו סוג אך הם בידו נכס בלתי מוגן, יראו אותם כאילו הם נמכרו ראשונים.

(ה) נישום זכאי שיש לו תקופת שומה מיוחדת לשנת המס 1982, וההכנסה ממכירת ניירות הערך לא היתה בידו בגדר הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה, אילולא הוראות סעיף זה, יחולו לגביו הוראות סעיף קטן (א) בשנת המס האמורה בשינויים אלה:

(1) ניירות ערך יראו כנכס מוגן לפי הסכום הרשום במאזן לתחילת שנת המס 1982, ובתקופה שבין תחילת

זתקופת השומה המיוחדת ועד יום 31 במרס 1982, יראו סכומים שהוצאו לרכישת ניירות ערך, כגריעה מההון העצמי מתחילת החודש שבו נרכשו וסכומים שקיבל ממימוש

ניירות ערך כאמור, בניכוי המס החל עליהם, יראו כתוספת להון העצמי מתום החודש שבו מומשו;

(2) ניירות ערך שלא נמכרו עד יום 31 במרס 1982 יראו אותם כאילו נמכרו ביום האמור במחירי הבורסה,

ויראו את ערכם בניכוי המס שהיה חל עליהם בהתאם, כתוספת להון העצמי ביום האמור; סכום המס האמור

ישולם בעת מימושם; החל מיום 1 באפריל 1982 יראו את ניירות הערך האמורים כנכס בלתי מוגן בסכום

השווה למחיר הבורסה שלהם ביום 31 במרס 1982.

(ו) נישום זכאי שההכנסה ממכירת ניירות ערך היתה בידו הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה אילולא הוראות סעיף זה, שאינו

מוסד כספי או מבטח, וביום 31 במרס 1982 היו ברשותו ניירות ערך נסחרים בלתי מוגנים שטרם מומשו עד תום שנת המס

1982, יופחת מההון העצמי שלו לשנת המס 1983 סכום המס שהיה חל על הריווח אילו נמכרו ביום 31 במרס 1982

במחירי הבורסה; המס האמור ישולם בעת מימוש ניירות הערך.

(ז) נייר ערך שנרשם בבורסה וחדל להיות נכס מוגן יראו את ערכו כתוספת להון העצמי של נישום זכאי, מתום החודש שבו

נרשם בבורסה, לפי ערכו כפי שנקבע לענין חישוב המס על פי סעיף 101 לפקודה, בניכוי המס שהיה חל בשל הרישום

האמור אילו בחר לשלמו ביום הרישום, והערך האמור יראה גם כעלות הקניה לענין סעיף קטן (ב); ולענין חברה תעשייתית כמשמעותה בחוק עידוד התעשייה וחברה כאמור בסעיף 49 לחוק האמור, שעל רישום מניותיהן בבורסה לא חל פטור על פי חוק עידוד התעשייה - בניכוי המס שיחול ביום שבו תיווצר החבות בתשלומו;

(ח) נישום זכאי שההכנסה ממכירת ניירות ערך לא היתה בידי הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה אילולא הוראות סעיף זה, ואין לו תקופת שומה מיוחדת לשנת המס 1982 וביום 31 במרס 1982 היו לו ניירות ערך הנסחרים בחוץ-לארץ, יופחת מההון העצמי שלו לשנת המס האמורה סכום המס שהיה חל על הריווח שהיה נקבע אילו נמכרו ניירות הערך האמורים ביום 31 במרס 1982 במחירי הבורסה; המס האמור ישולם בעת מימוש ניירות הערך.

(ט) מההון העצמי לתחילת כל שנת מס החל בשנת המס שלאחר

השנה שבה הופחת סכום מס כאמור בסעיפים קטנים (ה) עד (ח), יופחת סכום המס המתייחס לאותם ניירות ערך כאמור שטרם מומשו עד לתום שנת המס הקודמת ואינם נכס מוגן בשנת המס.

(י) ניירות ערך שחל עליהם הסדר לרכישת ניירות ערך בנקאיים שפורסם בילקוט הפרסומים 2971 מיום ט"ז בחשון התשמ"ד (23 באוקטובר 1983), שחם נישום זכאי בפקדון למשמרת על פי תנאי ההסדר האמור, יחולו לגביהם הוראות אלה:

(1) יראו אותם, לענין סעיף קטן (ב), כאילו נמכרו ביום ל' בתשרי התשמ"ד (6 באוקטובר 1983), לפי מחירי הבורסה ביום האמור;

(2) סכום התמורה כאמור בפסקה (1) ייחשב כהשקעה בנכס מוגן שנעשתה ביום כ"ה בחשון התשמ"ד (1 בנובמבר 1983) ויגרע מההון העצמי מאותו יום.

(יא) מוסד כספי, תאגיד החזקה בנקאי כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), מבטח או חברה נשלטת בידי כל אחד מהם שיש לו ניירות ערך שחל עליהם הסדר כאמור בסעיף קטן (י), ורשם את ניירות הערך בספריו כפי שנהוג לרשום איגרות חוב שההכנסה מהן מדווחת על בסיס צבירה, ייחשב השינוי בערכם, על אף האמור בסעיף קטן (ב), לפי הערך הכולל שלהם כפי שהוא רשום בספרים בתום שנת המס ולא לפי מחירי הבורסה;

לענין זה, "חברה נשלטת" - חברה שנישום כאמור מחזיק ב-25% לפחות מזכויות ההצבעה בה, במישרין או בעקיפין.

21. הוראות לענין ניכוי ריבית במקרים מיוחדים

[תיקון התשמ"ג (מס' 2)]

(א) נישום זכאי שהיו לו הוצאות ריבית על הון ששימש לרכישת נכס הון מוגן המיועד לשמש בייצור ההכנסה, יהיה רשאי לנכות מהכנסתו, על אף האמור בסעיף 17(1) לפקודה, גם את הוצאות הריבית המתייחסות לתקופה שלפני תחילת השימוש בנכס בייצור ההכנסה ואם היו לו הוצאות ריבית שנזקפו על פי סעיף 18(ד) לפקודה לנכס מוגן תותר הריבית בניכוי, ובלבד שסכום ריבית כלשהי שיותר בניכוי על פי סעיף קטן זה לא יעלה על סכום שהובא בחשבון לענין חישוב הגריעה מההון העצמי או מערכו כנכס מוגן, כפול בשיעור עליית המדד מתחילת שנת המס או מתחילת חודש הגריעה, לפי המאוחר, ועד תחילת חודש השימוש בנכס או תום שנת המס, לפי המוקדם; הפסד שנוצר מניכוי כאמור יראה כהפסד מעסק.

(ב) נישום זכאי שכלל בהון העצמי שלו או בתוספת להון העצמי פריטים הנושאים ריבית לא יהא זכאי לנכות מהכנסתו את הריבית עליהם.

(ג) הפטור לגבי ריבית על פקדון במטבע ישראלי על פי תקנות מס הכנסה (פטור ממס על פקדון במטבע ישראלי בתאגיד בנקאי), התשמ"א-1982, לא יחול על נישום זכאי שרשם את הפקדון בספרי העסק שלו.

22. סייג להחלת החוק לגבי עסק ביהלומים

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

הוראות חוק זה, פרט לסעיף 20 ולסעיף 35(1)(ב) ו-3, לא יחולו לגבי הכנסתו מעסקו ביהלומים של יהלומן המנהל במטבע חוץ את פנקסיו לגבי הכנסותיו מעסקו האמור, על פי סעיף 130א לפקודה.

23. זכותה של חברה תעשייתית בהשקעת חוץ לבחור בהחלת חוק זה

[תיקון התשמ"ג (מס' 2)]

(א) חברה תעשייתית בהשקעת חוץ כמשמעותה בסעיף 53 לחוק לעידוד השקעות, שבחרה בקבלת הטבות על פי החוק האמור, תהא זכאית, לפי בחירתה, להמשיך ולקבל את ההטבות לפי החוק האמור או לבקש שהוראות חוק זה יחולו לגביה; בחרה להמשיך ולקבל את ההטבות כאמור, יחולו לגביה גם הוראות סעיף 35(3), ובחברה שתבעה הטבות לפי סעיף 53 לחוק לעידוד השקעות יופחת מסכום הניכוי על פי החוק האמור סכום שהושקע בניירות ערך שאינם נסחרים, למעט השקעה בניירות ערך כאמור המופחתת מהונה העצמי על פי סעיף 53(ב) לחוק האמור, וכן השקעתה בשותפות שהיא נישום זכאי, הכל כפי שעולה מספרי העסק כפול בשיעור עליית המדד, מיום ההשקעה או מתחילת שנת המס, לפי המאוחר, ועד יום מימוש השקעתה או עד תום שנת המס, לפי המוקדם; ביקשה שהוראות חוק זה יחולו לגביה, והיתה לה ביום הקובע יתרת הפרשה שלילית לייצוב ההון על פי סעיף 53(ב) לחוק לעידוד השקעות, יראו את היתרה כסכום מוסף שנוצר ביום הקובע.

(ב) הבחירה כאמור בסעיף קטן (א) תיעשה בעת הגשת הדו"ח השנתי לשנת המס 1982 או לשנה הראשונה לזכאותה להטבות על פי חוק לעידוד השקעות.

(ג) בחירה לפי סעיף קטן (א) לא ניתן יהיה לשנותה בתקופת תחולתו של חוק זה.

24. הדין לגבי מספר עסקים, שותפויות וכו'

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

(א) נישום זכאי שהוא יחיד שבבעלותו יותר מעסק אחד יפעיל את מכלול שיטת שימור ההון לגבי כל עסקיו כאילו היו עסק אחד, והוא הדין לגבי עסקיהם של איש ואשה כשהכנסת האשה מחוייבת על שם האיש, ואולם בחישוב נפרד יופעלו הוראות חוק זה, למעט הוראות סעיפים 27 ו-35 וההוראות בדבר חישוב ריווח הון, כאילו היו כל עסקיהם של האיש והאשה עסקיו של האיש, וכל סכום שיש להפחיתו מההכנסה או להוסיפו אליה ייוחס להכנסות מעסק של האיש והאשה לפי יחס הכנסתו מעסק של כל אחד מהם לסך כל הכנסותיהם מעסק, ובלבד שאם ניהל פנקסים בשיטה הכפולה רק לגבי חלק מעסקיו, יחולו הוראות פרק ב' רק על אותו חלק מהכנסתו החייבת שלגביו ניהל פנקסים בשיטה הכפולה.

(ב) שותפות שסעיף 63 לפקודה חל עליה וכן עסקה משותפת (להלן - שותפות) שמתנהלים לגביה פנקסי חשבונות נפרדים תהיה זכאית למכלול שיטת שימור ההון, או יחולו עליה הוראות פרק ד', לפי הענין, כמפורט להלן:

(1) הניכוי בשל פחת לפי סעיף 4 ינוכה מהכנסת השותפות;

(2) ההכנסה של השותפות לאחר הניכוי על פי פסקה (1) תיוחס לשותפים על פי סעיף 63 לפקודה, וריווח ממכירת נכסי הון יחושב בשותפות על פי הוראות חלק ה' לפקודה או חוק מס שבח, בכפוף להוראות חוק זה וייוחס לשותפים בהתאם לסעיף 63 לפקודה;

(3) הניכוי לשמירת ההון או הסכום המוסף, לפי הענין, המגיעים לשותפות - ייוחסו לשותפים לפי חלקו של כל שותף בשותפות ויראו את השותף כנישום זכאי לגבי ההכנסה שמקורה בשותפות הזכאית למכלול שיטת שימור ההון;

(4) ההכנסה או ההפסד של השותפות יובאו בחשבון לענין קביעת הכנסתו המתואמת של השותף לפי סעיף

3(א);

(5) השקעת השותף בשותפות יראוה ככנס מוגן בעסקו שותפות תקופת דיווח שונות, קפו לחשבון השקעת

השותף בשותפות כגרעיה מההון העצמי של השותף או

כתוספת להון העצמי שלו, מתום תקופת הדיווח של השותפות; לענין זה ולענין סעיף 1(19) ו-20), יראו את סך כל חשבונותיו של שותף בשותפות, לרבות סכומים כאמור, כהשקעה בהון השותפות; (6) היו לשותפות ולשותף תקופות דיווח שונות, יתואמו הניכוי לשמירת ההון והסכום המוסף, המיוחסים לשותפים על פי פסקה (3), לפי שיעור עליית המדד בתקופה שמתום תקופת הדיווח של השותפות ועד תום תקופת הדיווח של השותף, וההכנסה המשוערת של השותף בשותפות בתקופת התיאום האמורה תיכלל בהכנסתו החייבת של השותף ותופחת מחלקו בהכנסה של השותפות בשנה שלאחריה;

הוראות סעיף קטן זה יחולו על אגודה שיתופית שתבעה על פי סעיף 62 לפקודה שדינה יהיה כדין שותפות.

(ג) בחברה קולטת או בחברה חדשה כמשמעותן בסעיף 28 לחוק עידוד התעשייה, יראו את יתרות סכומי הניכוי לשמירת ההון או הסכום המוסף של החברות המעבירות, בעת המיזוג, כאילו נוצרו בחברה הקולטת או החדשה בשנה שבה נעשה המיזוג, ואם היו לחלק מהחברות המתמזגות יתרות ניכוי ולחלקן היו יתרות סכום מוסף, הן יקוזזו אלה כנגד אלה. (ד) לגבי מפעל קבע בארץ של נישום זכאי שהוא חבר-בני-אדם, תושב חוץ, יופעל מכלול שיטת שימור ההון על יסוד הפנקסים של המפעל בישראל, ויחולו הוראות אלה:

(1) מפעל הקבע ייחשב כחבר-בני-אדם;

(2) שינויים בהון העצמי כהגדרתו בסעיף 6 לחלק הון עצמי שבתוספת הראשונה, במהלך שנת המס, למעט הגדלת הון דרך שיערוך ולמעט רווחים שנצברו במהלך שנת המס, ייחשבו כתוספת או כגרעיה מההון העצמי, לפי הענין, ובלבד שאם פנקסי אותו מפעל קבע אינם הבסיס היחיד לדיווח על הכנסתו של תושב החוץ בישראל, לא יופעל לגביו מכלול שיטת שימור ההון.

(ה) לגבי מפעל קבע בחוץ לארץ של נישום זכאי שהוא תושב ישראל, ופנקסי המפעל המנוהלים במטבע חוץ לא נכללו בדו"חות הכספיים שלו לענין חישוב ההכנסה החייבת כשהם מבוטאים במטבע

ישראלי, יופעל מכלול שיטת שימור ההון רק לגבי ההכנסות שמקורן בארץ, והשקעתו של הנישום במפעלו האמור, לפי הסכום הכולל של היתרות הגבוהות ביותר בכל אחד מחדשי שנת המס, מחולק במספר החדשים שבתקופת הדו"ח, יראוהו, לענין הפעלת השיטה לגבי הכנסותיו בארץ, כנכס מוגן, זולת אם הנישום התחייב במס על הפרשי השער בשל השקעתו כאמור. (ו) נישום לענין חברה משפחתית שהוא נישום זכאי לא יכלול בהכנסתו המתואמת כאמור בסעיף 3(א) את הכנסת החברה המשפחתית, ואם היתה לחברה יתרת הפסדים הניתנים לקיזוז הם יתואמו בידי הנישום על פי הוראות סעיף 7.

25. דין יתרות בעת פירוק ואצל יחיד שחדל להיות נישום זכאי

[תיקונים: התשמ"ג, התשמ"ג (מס' 2)]

(א) היו לחבר-בני-אדם שהוחל בפירוקו, עם תום הפירוק, יתרות ניכוי לשמירת ההון, יחולקו היתרות בין החברים לפי חלקם בזכות לקבלת נכסי חבר-בני-האדם בעת פירוקו; ולענין חישוב ריווח ההון שחבר בחבר-בני-אדם חייב במס עליו - יתרת ניכוי תופחת מהתמורה שקיבל ויתרת סכום מוסף תיחשב בחברה כריווח הון ריאלי בשנת תום הפירוק.

(ב) יתרת ניכוי לשמירת ההון ויתרות סכום מוסף שהיו לשותף בשותפות שהתפרקה או לנישום יחיד שחדל להיות נישום זכאי שלא בניסבות שסעיף 15(ב)(2) חלות עליו - ייראו כהפסד או כהכנסה מעסק, לפי הענין, שיקוזזו מהכנסת הנישום או ייוספו לה בשנת המס שלאחר הפירוק או הפסקת היות הנישום נישום זכאי.

26. תיאום לפי שער החליפין

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

נישום לענין חוק זה שהוא אחד מהמפורטים להלן, זכאי, לפי בחירתו, לחשב את התיאומים המותרים לפי חוק זה, פרט לתיאומים לענין חישוב המס במכירת נכס הון, לפי שער החליפין, אם הודיע על כך לפקיד השומה עם הגשת דו"ח התיאום האינפלציוני לשנת המס 1982 או בשנת המס הראשונה לפעילותו; בחר כאמור, לא יוכל לחזור בו מבחירתו; ואלה הנישומים:

- (1) תושב חוץ;
- (2) חברה בהשקעת חוץ כמשמעותה בסעיף 53 לחוק לעידוד השקעות;
- (3) חברה ש-90% לפחות מהכנסותיה הם מהפעלת כלי שיט או כלי טיס בהובלה בינלאומית;
- (4) נישום שהוראות סעיף 13(2) חלות עליו.

פרק ו': הוראות כלליות

27. מניעת כפל פחת

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

(א) בתקופת תחולתו של חוק זה לא יותרו תוספת פחת, ניכוי התחלתי או ניכוי נוסף על פי כל דין, למעט ניכוי התחלתי בעד קופות רושמות, למעט הניכויים על פי סעיף 11 לפקודה ועל פי חוק לעידוד השכרת דירות, ולמעט פחת מואץ על פי חוק לעידוד השקעות.

(ב) על אף האמור בתקנות מס הכנסה (פחת), 1941 -

(1) יהיו לנכסים שלהלן, בתקופת תחולתו של חוק זה, שיעורי הפחת כמפורט לצידם:

הפריט

א.	מבני תעשייה ובתי מלון	6%
ב.	מבנה אחר, למעט מבנה המשמש בחקלאות	4%
ג.	ציוד לקבלני בניה	20%
ד.	כלי רכב שפסקאות (3), (4) ו-(5) אינן חלות עליו	20%
ה.	ציוד חקלאי וחממה	20%
ו.	כלי שיט שלא חל עליו חוק עידוד התעשייה	10%

(2) מבנה הכלול בפריט ב שבפסקה (1) והוא בשטח שנקבעה לגביו הנחה ממס לפי סעיף 11 לפקודה וההנחה אינה חלה לגביו - יותר לו כפל הפחת שהוא זכאי לו לפי הפריט האמור.

(3) למשאית או אוטובוס חדשים שיובאו בתקופת תחולתו של חוק זה ולרכב עבודה חדש שנרכש בשנת המס 1983 או אחריה, יהיו שיעורי הפחת כלהלן:

(א) בשנה הראשונה 30%

20%	(ב) בכל אחת משלוש השנים שלאחריה
10%	(ג) בשנה החמישית

(4) למשאית או אוטובוס חדשים המורכבים בישראל, שהערך המוסף בייצורם הוא 20% לפחות והם נרכשו בתקופת תחולתו של חוק זה, יהיו שיעורי הפחת כלהלן:

35%	(א) בשנה הראשונה
25%	(ב) בשנה השניה
	(ג) בכל אחת מהשנים השלישית והרביעית
15%	(ד) בשנה החמישית

(5) למשאית או אוטובוס שנרכשו לפני היום הקובע שיעור הפחת בשנת המס 1982 יהיה 25% ובלבד שהפחת שמותר בניכוי לא יעלה על יתרת המחיר המקורי.

28. ניכוי ריבית למי שאינו נישום לענין חוק זה

[תיקון התשמ"ג (מס' 2)]

יחיד שאינו נישום לענין חוק זה או שהוא נישום לענין חוק זה לגבי נכסיו שאינם כלולים בפנקסי העסק שלו, שתבע ניכוי הוצאות ריבית בשל הלוואה ששימשה לרכישת נכסים המשמשים בייצור הכנסה על פי סעיף 2(6) או (7) לפקודה, יותר לו, על אף האמור בסעיף 17(1) לפקודה, ניכוי של 20% בלבד מהריבית שהיתה מותרת בניכוי אילולא סעיף זה, ובלבד שאם היו לנישום מילוות מועדפים כמשמעותם בסעיף 19 לפקודה ובשל כך לא מותרת לו לניכוי ריבית בסכום כלשהו, לא יותר בניכוי הסכום שלפי סעיף 19 האמור או הסכום שלפי חוק זה - לפי הגבוה שביניהם ולא יהיה חייב להגיש דו"ח תיאום אינפלציוני כאמור בסעיף 29 לגבי אותם נכסים אך יהא זכאי לניכוי בשל הפחת שעל פי סעיף 4(2) לגבי נכסיו האמורים, ובלבד שלא תבע בשלהם פחת על פי חוק לעידוד השכרת דירות.

29. דו"ח התאמה

[תיקונים: התשמ"ג, התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

(א) נישום לענין חוק זה יגיש לפקיד השומה, יחד עם הדו"ח על פי סעיף 131 לפקודה, דו"ח התאמה מיוחד לענין חוק זה (להלן - דו"ח תיאום אינפלציוני) כשהוא מאושר בידי רואה חשבון אם הוא חייב להגיש דו"ח התאמה מאושר לענין הפקודה, ואם אינו חייב כאמור - כשהוא ערוך בידו או בידי מי שרשאי על פי הפקודה לייצג נישומים או בידי מי שקיבל אישור לכך בהתאם לכללים שקבע הנציב; ואולם -

(1) נישום לענין חוק זה שהוא יחיד הרשאי לנהל את

פנקסיו בשיטה חד-צדדית ואינו תובע בשנת המס הוצאות ריבית ניכוי בשל פחת על פי סעיף 4 לא יהיה חייב באותה שנת מס להגיש דו"ח תיאום אינפלציוני. לענין זה "יחיד" - לרבות שותפות של יחידים, חברת מעטים

כאמור בסעיף 1(11)(2), וחברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה החייבת לנהל את פנקסיה לפי תוספת ה' להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות), התשל"ג-1973; חברת מעטים שהוראות פסקה זו חלות עליה, ולא הגישה דו"ח תיאום אינפלציוני, לא יחולו עליה הוראות סעיף 20;

(2) הנציב רשאי לפטור מחובת הגשת דו"ח תיאום אינפלציוני ומחובת האישור, מחמת נסיבות מיוחדות או לפי סוגי נישומים.

(ב) דו"ח תיאום אינפלציוני ייערך בטופס שקבע הנציב ורשאי הנציב לקבוע טפסים שונים לסוגי נישומים שונים.

(ג) (1) מי שחייב להגיש דו"ח תיאום אינפלציוני ולא הגישו - לא יותר לו ניכיון של הוצאות ריבית שהוציא בשנת המס שבה לא הגיש את הדו"ח ובשתי שנות המס שלאחריה ולא יותר לו תיאום הפסדים על פי סעיף 7; הריווח שהפיק ממכירת נכסים בלתי מוגנים בשלוש שנות המס האמורות יראוהו כולו כריווח הון ריאלי, ולענין חישוב הריווח ממכירת נכסים מוגנים לא תובא בחשבון, לענין התיאום, עליית המדד בתקופה שמן היום הקובע. ובלבד שאם תוקן דו"ח שהוא שומה עצמית בהתאם להוראות סעיף קטן זה לא יהיה בכך כדי לשנות את הדו"ח מלהיות שומה עצמית.

(2) נישום החולק על תיקונים שנעשו על פי פסקה (1) רשאי להשיג עליהם בפני פקיד השומה רק בנימוק שאין הוא חייב בהגשת דו"ח תיאום אינפלציוני; על החלטתו של פקיד השומה בהשגה זו יחולו הוראות סעיפים 153 עד 158 לפקודה.

(ד) בכפוף להוראות סעיף זה דינו של דו"ח תיאום אינפלציוני כדו"ח על פי סעיף 131 לפקודה.

(ה) מי שפנקסיו נמצאו בלתי קבילים ואין על כך עוד השגה או ערעור, והגיש דו"ח שהוא שומה עצמית, רשאי פקיד השומה להפעיל

לגבי הדו"ח האמור את הוראות סעיפים 15, 16 ו-17 ולא יהא בכך כדי לשנות את הדו"ח מלהיות שומה עצמית.

(ו) (1) סבור פקיד השומה שדו"ח תיאום אינפלציוני שהוא חלק משומה עצמית איננו נכון על פניו, רשאי הוא, תוך שנה מיום קבלת הדו"ח, לדרוש מהנישום לתקן את השומה העצמית תוך 60 ימים מיום הדרישה; פקיד השומה יהא רשאי להאריך את המועד האמור אך לא מעבר למועד החוקי להגשת הדו"ח על פי סעיף 131 לפקודה לשנת המס שבה הוגש הדו"ח.

(2) לא תיקן הנישום את השומה העצמית כאמור בדרישת פקיד השומה, ונקבע לאחר מכן בשומה כי הוא חייב בהפרש מס כפי שעלה מן הדרישה, והנציב מצא שישודו של הליקוי איננו בבעיה משפטית, יהא הנישום חייב, בנוסף להפרש המס המגיע ממנו, בסכום מס נוסף השווה לרבע הפרש המס האמור (להלן בסעיף זה - מס נוסף).

(3) דין מס נוסף כדו"ח חוב מס שנוצר בתום שנת המס שאליה מתייחסת השומה העצמית.

(4) על הטלת מס נוסף ניתן להשיג או לערער לאחר שומה או צו שהוצאו בעקבות השומה העצמית ויחולו הוראות סעיפים 153 עד 158 לפקודה; נקבע שאכן היו ליקויים שחייבו תיקון השומה העצמית והנישום לא תיקנם על פי דרישת פקיד השומה, רשאי בית המשפט הדין בערעור להפחית את סכום המס הנוסף או לבטלו, אם מצא שישודו של הליקוי בסוגיה הראויה לבירור משפטי.

(5) בסעיף קטן זה, "פקיד שומה" - למעט עוזר פקיד שומה וגובה ראשי.

30. תחולת הפקודה וחוק מס שבח

הפקודה וחוק מס שבח יחולו, לפי הענין ובשינויים המחוייבים, בכל הנוגע לביצוע חוק זה כאילו היה חלק מהם.

31. הוראות בדבר ניהול פנקסים

(א) לגבי סוגי נישומים הרשאים לנהל את פנקסיהם לפי שיטה חד-צדדית רשאי הנציב לקבוע שיטה וכללים שניהול פנקסים לפיהם ייחשב לענין חוק זה כניהול פנקסים בשיטה הכפולה.

(ב) הוראה לפי סעיף 130(א) לפקודה, שמחמתה נישום יהיה או יחדל להיות נישום זכאי, טעונה אישורה של ועדת הכספים של הכנסת.

32. ביצוע ותקנות

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

(א) שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת רשאי הוא בתקנות -

- (1) לשנות את התוספות;
 - (2) לשנות את ההגדרות של תוספת להון העצמי וגריעה מההון העצמי;
 - (3) לקבוע שלא תותר התאמתם של הפסדים הנובעים מגורמים מסויימים ולהתנות קביעתו בתנאים;
 - (4) לשנות את שיעור תקרת הניכוי לשימור ההון מההכנסה המתואמת;
 - (5) לקבוע שיעור פחת מיוחד לגבי סוגי נכסים, בין דרך כלל ובין כשהם בידי סוג נישומים שקבע, ולהתנות את תחולתו במילוי תנאים שקבע;
 - (6) להוציא מתחולת פסקה (ב) להגדרת מוסד כספי סוגי נישומים או להוסיף לתחולתה;
 - (7) לקבוע כללי דיווח מיוחדים להפעלת מכלול שיטת שימור ההון לגבי נישומים זכאים שעיקר עיסוקם השכרת נכסים ורוב נכסיהם רשומים בפנקסי העסק אך אינם מובאים בחשבון לענין קביעת ההכנסה החייבת או כשיתרת המחיר המקורי של רוב נכסיהם, לענין קביעת ההכנסה החייבת, אינה רשומה בפנקסי העסק.
- (ב) שר האוצר יקבע בתקנות באישור ועדת הכספים של הכנסת -

- (1) לגבי קיבוץ ומושב שיתופי - מה הם הון עצמי ותוספת להון עצמי או גריעה ממנו ומה הם נכסים מוגנים;
- (2) לגבי מושב עובדים, מושב שיתופי, כפר שיתופי, ישוב קהילתי כפרי או אגודה שיתופית חקלאית שהרשם סיווגה כאגודה למטרות חקלאות, כאגודה חקלאית או כאגודה חקלאית וכללית, בתנאי שכל פעילותה של אגודה כאמור היא החזקת נכסים ומתן שירותים בתחום החקלאות לחבריה ובתנאי שלפחות 90% מחבריה הם תושבים של אותו ישוב - מה הם נכסים מוגנים. לענין זה "ישוב" - כמשמעות ישוב או כמשמעות ישוב שיתופי בצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), התשי"ח-1958, או אזור שתושביו הם עיריה כאמור בסעיף 2 לפקודת העיריות;
- (3) לגבי נישום שהוא בעל משק חקלאי המנהל את פנקסיו בשיטה החד-צדדית - כללים להגנה בפני שחיקה אינפלציונית של סכומים שמקורם בהון העצמי ושהשקיע בנטיעות או במלאי עסקי של בעלי חיים במשקו.

33. תחולה

(א) הוראות חוק זה יחולו לענין שנות המס 1982, 1983 ו-1984, ואולם שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי להאריך את תחולתו.

(ב) בנוסף על האמור בסעיף קטן (א) רשאי שר האוצר, באישור כאמור, להאריך רק את תחולתו של סעיף 7, בין דרך כלל ובין לגבי ענפי משק שקבע.

34. הוראות מעבר לגבי תום התחולה

[תיקונים: התשמ"ג (מס' 2), התשמ"ד (מס' 3)]

עם תום תקופת תחולתו של חוק זה יחולו הוראות אלה:

- (1) יתרת ניכוי לשמירת ההון תנוכה מההכנסה כשהיא מתואמת בהתאם לאמור בסעיף 3(ד), במשך שלוש שנות מס המתחילות עם תום התחולה, בשלושה שיעורים: בשנה הראשונה - עד שליש ממנה, בשנה השניה - עד שני שלישים ממנה, ובשנה השלישית - היתרה, ובלבד שלא ינוכה בשנת מס אחת שבכל אחת משתי שנות המס הראשונות סכום הפרשה העולה על 50%, ובמוסד כספי כמשמעותו בפסקה (א) להגדרת מוסד כספי - על 20%, מההכנסה החייבת לפני הניכוי על פי חוק זה;
- (2) יתרת סכום מוסף תקוזז כשהיא מתואמת בהתאם לאמור בסעיף 5(ג), בתקופה שלא תעלה על שתי שנות מס המתחילות עם תום התחולה, כנגד ההפסדים משנים קודמות, הוצאות המימון והסכומים האינפלציוניים, שיראו אותם כריווח הון ריאלי או שבח ריאלי; נותרה יתרת סכום מוסף לאחר תום שתי שנות מס, היא תצורף להכנסה החייבת;
- (3) (א) סכומי התיאום על פי סעיף 14(א) של עלות מלאי עסקי שהוא נכס מוגן שחל עליו הסעיף האמור, שנצברו בתקופת תחולתו של חוק זה, כפי שהיו עם תום התחולה, והמלאי נמכר בתוך שבע שנים מתום התחולה, ייוספו לעלות המלאי לענין קביעת ההכנסה החייבת;
- (ב) בבנין שהוצאות בנייתו היו נכס בלתי מוגן בתקופת תחולתו של חוק זה ולאחר תום התחולה הפך לבנין להשכרה כמשמעותו בסעיף 53א לחוק לעידוד השקעות, ייוספו סכומי התיאום של הוצאות הבניה על פי סעיף 14(ג), שנצברו בתקופת תחולתו של חוק זה, כפי שהיו עם תום התחולה, להכנסתו החייבת בשנת המס שבה הפך לבנין כאמור;
- (4) (א) (1) מוסד כספי שפדה לאחר תחולתו של חוק זה מילווה חובה שנקבעה לגבי ההכנסה ממנו שיטה לפריסה ולחיוב במס, יחולו לגבי הריווח החייב במס, בשנת הפדיון, על פי השיטה שנקבעה לגביו, הוראות אלה:
- (א) יופחת ממנו סכום השווה לחלק הריווח שנצבר בתקופת תחולתו של חוק זה;
- (ב) ייוסף אליו סכום השווה להכנסה שמקורה במילווה שנפדה ואשר הופחת על פי סעיף 10(2) מסכום המילווה שנכלל בנכסים המוגנים, כשהוא מוכפל בשיעור עליית המדד בתקופה שמתחילת שנת המס שבה הופחת לראשונה ועד תום תקופת תחולתו של חוק זה.
- (2) הוראות פרט (1) יחולו, בשינויים המחוייבים, בשנת מס שבה המילווה טרם נפדה והמוסד במס על פי שיטה שנקבעה לגביו; ולענין זה יראו את סכום ההכנסה שעליה דיווח בשנת מס פלונית, כריווח החייב במס בשנת הפדיון;
- (ב) מבטח שפדה מילווה חובה שההכנסה עליהם חוייבה במס, לאחר תקופת תחולתו של חוק זה, יפחית מסכום הריווח המתחייב במס בשנת הפדיון, סכום השווה לסכום הריווח שנצבר בתקופת תחולתו של חוק זה;
- (ג) מוסד כספי או מבטח שמכר מניות שבתקופת תחולתו של חוק זה היו נכס מוגן, יפחית מהריווח ממכירתן סכום השווה לעלות, כפול בשיעור עליית המדד מיום הרכישה או מן היום הקובע, לפי המאוחר, ועד תום תקופת תחולתו של חוק זה, ובלבד שהסכום שיופחת כאמור לא יעלה על סכום הריווח. סכום שהופחת כאמור, יהיה חייב במס בשיעור של 10%.
- (5) במכירת נכס הון בלתי מוגן לא יחולו הוראות סעיף 90(א) לפקודה ויראו כיום הרכישה של הנכס הנמכר, בידי המוכר, את היום הראשון שלאחר תום תחולתו של חוק זה, ולגבי נכס שנרכש לפני היום הקובע יראו כסכום אינפלציוני נוסף את הסכום האינפלציוני כשהוא מתואם ליום הקובע כאמור בסעיף 8(א).

בתקופת תחולתו של חוק זה -

(1) הוראות סעיף 19 לפקודה לא יחולו על

(א) נישום לענין חוק זה;

(ב) יהלומן יחיד המנהל במטבע חוץ את פנקסיו לגבי הכנסתו מעסקו ביהלומים - לגבי הכנסתו מעסקו האמור, בשל מילוות מועדפים שהיו לו ביום 31 במרס 1982 או שרכש לאחר מכן בכספי תמורה שנתקבלה מאלה:

(1) מכירת מילוות כאמור;

(2) מכירת נכסים שקיבל בירושה או במתנה;

(3) מכירת נכסים שהיו לו לפני יום 1 באפריל 1982, למעט מילוות מועדפים ונכסים ששימשו בהשגת הכנסתו מעסקו האמור;

והכל בתנאי שתוך 90 ימים מיום פרסום חוק מס הכנסה (מיסוי בתנאי אינפלציה) (תיקון מס' 3), התשמ"ד-1984, ימציא לפקיד השומה דו"ח המפרט את המילוות המועדפים שהיו לו ביום 31 במרס 1982 ולגבי שנות המס החל בשנת המס 1982 ימציא לפקיד השומה, יחד עם הדו"ח על פי סעיף 131, דו"ח המפרט את המילוות שהיו לו בתחילת שנת המס ואת השינויים שחלו בהם במהלך שנת המס; הדו"חות האמורים יוגשו על גבי טופס שקבע הנציב;

(2) לענין סעיף 24(ג) לפקודה, בהעברת נכס הון בר-פחת מנישום זכאי, יופחת מהמחיר המקורי גם כל סכום

שהופחת מריווח ההון הריאלי על פי סעיף 8 לחוק זה;

(3) הוראות סעיף 90 לפקודה וסעיף 48 לחוק מס שבח לא יחולו;

(4) סעיף 91 לפקודה ייקרא כאילו בסופו בא סעיף קטן (ח) כלהלן:

(ח) על אף האמור בסעיף קטן (ו), במכירת מוניטין בידי נישום לענין חוק זה כמשמעותו בחוק המיסוי

בתנאי אינפלציה, יהיה הסכום האינפלציוני בשל חלק המוניטין שלא שולם בעדו, הסכום כאמור בפסקה (2)

להגדרת סכום אינפלציוני שנצבר עד היום הקובע כמשמעותו בחוק האמור והמס על ריווח ההון לא יעלה על 35% ממנו.

36. פרסום

חוק זה יפורסם תוך 30 ימים מיום קבלתו בכנסת.

3. 4.

תוספת ראשונה

תוספת ראשונה

(סעיף 1(13))

הון עצמי

1. בחברה ובעמותה:

(1) סיכום הפריטים שלהלן כפי שהם רשומים במאזן החברה לתום שנת המס הקודמת ואינם תמורה

במישרין או בעקיפין בעד נכסים שמכרה החברה או שירותים שסיפקה, בניכוי הפסדים כאמור בפסקה (2):

(א) הון מניות נפרע, לרבות מניות הטבה שהוקצו מתוך היוון רווחים או מתוך קרנות הון כאמור בפסקת

משנה (ב), ובאגודה שיתופית - לרבות השתתפות החברים בהון האגודה בכל צורה שהיא;

(ב) קרנות הון שמקורן ברווחים, בפרמיות על מניות או במענקים שהעניקו במישרין או בעקיפין המדינה או המוסדות הלאומיים וסכום נוסף של 25% מהסכומים של מענקים כאמור שהוענקו בשל נכסים בלתי מוגנים בני-פחת, לאחר פרסומו של חוק מס הכנסה (מיסוי בתנאי אינפלציה) (תקון מס' 3), התשמ"ד-1984 (להלן - תיקון מס' 3) וכן מענקים שהעניקו עד תום שנת המס 1982 למטרותיהם הציבוריות, מוסדות ציבור כמשמעותם בסעיף 9(2) לפקודה וקרנות הון שמקורן בשיעור נכסים;

(ג) תקבולים על חשבון מניות שאינם נושאים ריבית, אשר עד המועד החוקי להגשת הדו"ח הוקצה כנגדם הון מניות נפרע, או עד מועד מאוחר יותר שהתיר הנציב, אם הוכח להנחת דעתו שיש לכך סיבה מוצדקת, ובאגודה שיתופית - תקבולים כאמור אשר עד תום שנת המס הפכום להון האגודה;

(ד) אופציות שהנפיקה החברה וכן שטרי הון ואיגרות חוב הניתנים להמרה למניות בחברה שהנפיקה אותה חברה, אם הריבית השנתית עליהם אינה עולה על 30%;

(ה) שטרי הון ואיגרות חוב שהנפיקה החברה שאינם נסחרים

בבורסה ואינם ניתנים להמרה למניות ונתקיימו בהם כל אלה:

(1) מועדי הפרעון של הקרן, כולה או חלקה, אינם לפני תום שנתיים מיום הנפקתן;

(2) הם אינם ניתנים לפדיון מוקדם ותנאיהם אינם ניתנים לשינוי;

(3) הריבית השנתית עליהם אינה עולה על 30%.

(ו) בשנת המס 1982 - הלוואה ללא ריבית שנתקבלה מאת בעל מניות של החברה שהוא יחיד או מאת חברה קשורה ועמדה ללא תנועה במשך כל שנת המס; "חברה קשורה" לענין זה - חברה שהיא או חברה שקיבלה את הלוואה, מחזיקה לפחות 25% מזכויות ההצבעה בחברה האחרת במרבית ימות שנת המס, ובלבד ששתי החברות הגישו לפקיד השומה, לפני תחילת שנת המס או תוך 90 ימים מיום פרסומו של חוק זה, לפי המאוחר, בקשה שהלוואה תיחשב כהון עצמי לגבי החברה המקבלת וכנס מוגן למי שנתן את הלוואה. כן יראו כחברות קשורות קיבוץ ותאגיד קיבוצי כהגדרתו בתקנות מס הכנסה (מיסוי בתנאי אינפלציה) (הון עצמי ונכסים מוגנים בקיבוץ), התשמ"ג-1983;

(ז) הלוואה מהמדינה, מרשות מקומית או מהמוסדות הלאומיים, שניתנה לתקופה של יותר מ-20 שנים בריבית שנתית ששיעורה נמוך מ-30% (להלן - הלוואת מדינה) לשימוש של מקבל הלוואה, ובלבד שהלוואה כאמור שניתנה על מנת לתיתה לאדם מסויים או לסוג מסויים של בני-אדם או למטרה מסויימת, הכל בהתאם להוראות המלווה, יראו כהון עצמי רק בידי של מי שקיבל אותה לשימוש, בהתאם להוראות כאמור;

(ח) רווחים ועודפים, מענקים שהעניקו המדינה או המוסדות הלאומיים וסכום נוסף של 25% מסכומים של מענקים כאמור שהוענקו בשל נכסים בלתי מוגנים בני-פחת לאחר פרסומו של תיקון מס' 3, מענקים שהעניקו עד תום שנת המס 1982, למטרותיהם הציבוריות, מוסדות ציבור כמשמעותם בסעיף 9(2) לפקודה שטרם הפכו להון ודמי השתתפות של אדם אחר במימון מחקר כאמור בסעיף 20א לפקודה;

(ט) עתודה להשוואת מסים, ואם סכום מס נרשם מראש לחובה (להלן - מס נדחה) בניכוי אותו סכום; עתודה כאמור יכול שתהיה בסכום חיובי ויכול שתהיה בסכום שלילי;

(י) עודף סכום העתודה לפיצויים על סכום היעודה לפיצויים, לרבות הרווחים שנצברו על היעודה; העודף כאמור יכול שיהיה בסכום חיובי ויכול שיהיה בסכום שלילי;

(יא) יתרת הפרשות בשל חובות עסקיים אבודים שלא הותרה בניכוי לענין קביעת ההכנסה החייבת, וכן יתרות הוצאות כאמור בסעיף 18(א) ו-ה) לפקודה ובשל הפרשי שער לתושב חוץ כאמור בסעיף 17(1) לפקודה, שלא הותרו בניכוי לענין קביעת ההכנסה החייבת;

(יב) דיבידנד המוצע לחלוקה.

(2) הפסדים כפי שהם רשומים במאזן החברה לתום שנת המס הקודמת, ובאגודה שיתופית - גם סכומים שהוחזרו לחברים כפי שהם רשומים במאזן לתום שנת המס הקודמת ולא הופחתו מההון, הקרנות והעודפים.

2. בקיבוץ ובמושב שיתופי וכו':

כפי שיקבע שר האוצר בתקנות.

3. בשותפות :

(1) סך כל יתרות החשבונות האישיים לזכות השותפים על פי מאזן השותפות לתום שנת המס הקודמת בניכוי ערך ממוצע שנתי של משיכות השותפים, יתרה שלילית וכן יתרה לחובת פקיד השומה שלא נרשמה לחובת חשבונות השותפים בתום שנת המס הקודמת ייראו כהון עצמי שלילי. לעניין זה, תשלומים על חשבון מס הכנסה של שותפים, לרבות ריבית וקנסות, ולמעט סכום שנכח במקור מדיבידנד שקיבלה השותפות ומס שנגרע לפי סעיף 1(20)(ה), כשהם נרשמו בספרי השותפות, יהיו בגדר משיכות השותפים.

(2) מענקים שהעניקו המדינה או המוסדות הלאומיים והלוואות מדינה על פי מאזן השותפות לתום שנת המס הקודמת.

4. ביחיד :

(1) יתרת החשבון לזכותו של בעל העסק על פי מאזן העסק לתום שנת המס הקודמת, בניכוי ערך ממוצע שנתי של משיכות אישיות, יתרה שלילית וכן יתרה לחובת פקיד השומה שלא נרשמה לחובת חשבונות בעל העסק בתום שנת המס הקודמת שייראו כהון עצמי שלילי. לעניין זה, כל תשלום על חשבון מס הכנסה, לרבות ריבית וקנסות ולמעט סכום שנכח במקור מדיבידנד שקיבל בעל העסק ומס שנגרע לפי סעיף 1(20)(ה) כשהוא נרשם בספרי העסק, יהיה בגדר משיכה אישית.

(2) מענקים שהעניקו המדינה או המוסדות הלאומיים והלוואות מדינה על פי מאזן העסק לתום שנת המס הקודמת.

5. לענין שותפות ויחיד :

לענין סעיפים 3 ו-4 -

"משיכות" - לרבות יתרות מזומנים בספר הקופה בסכום העולה על 10,000 שקלים במשך תקופה רצופה שאיננה קצרה מ-5 ימים, ויובאו בחשבון לענין זה היתרות הגבוהות ביותר שבכל אחד מחדשי השנה; "ערך ממוצע שנתי של משיכות" - סך כל היתרות בשנת המס, לחובת בעל העסק או השותפים, הגבוהות ביותר בכל אחד מחדשי השנה, מחולק במספר החדשים שבתקופת הדו"ח לאותה שנה, למעט יתרות שהיו בתחילת שנת המס והובאו בחשבון לקביעת ההון העצמי ולמעט משינויים שחלו ביתרות בתוך שנת המס, והובאו בחשבון לענין הגדלת ההון העצמי או הקטנתו ולמעט זיכויים בחשבון בעל העסק או חשבונות השותפים, לפי הענין, שמקורם בריווח השנתי שנוצר במהלך שנת המס;

6. במפעל קבע של חבר-בני-אדם תושב חוץ סך כל יתרות החשבון לזכותו של חבר-בני-אדם תושב חוץ, על פי מאזן מפעל הקבע לתום שנת המס הקודמת; יתרה בחובה תיחשב כהון עצמי שלילי.

סייגים לקביעת ההון העצמי

1. בתחילת כל שנת מס יופחתו מההון העצמי הסכומים המפורטים להלן שנכללו בו:

- (1) כל סכום שמקורו בהשתתפותו של אדם אחר במימון מחקר כאמור בסעיף 20א לפקודה, למעט מענק שנתנה המדינה, כל עוד לא נרשם כהוצאה והופחת מההון;
- (2) כל סכום או עודף אינפלציוני שנצבר לפני היום הקובע אך לא לפני שנת המס 1977, בניכוי המס ששולם בשלו, שנתקבל ממכירת נכס הון שהמוכר שכר אותו מחדש;

2. בתחילת כל שנת מס ייוספו להון העצמי או ייגרעו ממנו, לפי הענין, סכומים כמפורט להלן, הכל כפי שנרשם בפנקסי העסק או הדו"חות של הנישום על פי סעיף 131 לפקודה:

(1) ייוסף הסכום שבו עולה ערכם של ניירות ערך סחירים בלתי מוגנים שבשנת המס לא היו לנכס מוגן לפי מחירי הבורסה בתום שנת המס הקודמת, על הערך שלהם כפי שהוא רשום במאזן העסק באותו מועד; תוצאה שלילית תיגרע מההון העצמי ואולם בשנת המס 1982 לא יחול סייג זה לגבי מי שיש לו תקופת שומה מיוחדת או שהוא מוסד כספי או מבטח או שההכנסה ממימוש ניירות ערך היתה בידיו הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה אילולא הוראות סעיף 20 לחוק זה;

(2) ייגרע הסכום שבו עולה ערכם של נכסים בלתי מוגנים בני פחת כפי שהוא רשום במאזן העסק לתום שנת המס הקודמת על יתרת המחיר המקורי של כלל הנכסים הבלתי מוגנים בני-פחת, הניתנת להפחתה באותו מועד, לענין קביעת הכנסתו החייבת; תוצאה שלילית תיוסף להון העצמי;

(2א) ייגרע המחיר המקורי של נכסים בלתי מוגנים בני-פחת ושל נכסים מוגנים ששכר או השכיר הנישום ואינם רשומים בפנקסי העסק, אם הותרו לניכוי בשלהם הוצאות ריבית או פחת;

(2ב) תיוסף העלות של נכסים בלתי מוגנים בני-פחת ושל נכסים

מוגנים ששכר הנישום, הרשומים בספרי העסק, אם לא הותרו לניכוי בשלהם הוצאות ריבית או פחת;

(2ג) ייגרע כל סכום שהוסף להון העצמי כשההוספה היא לערכו של נכס בלתי מוגן שאיננו בר-פחת והסכום שהוסף אינו הכנסה פטורה ולא נכלל כהכנסה לענין קביעת ההכנסה החייבת עד תום שנת המס הקודמת, ובלבד שהוראה זו לא תחול על סכום כאמור שנקבע לגביו בפרק ג' לחוק זה כי יופחת מההון העצמי ועל התוספת שלפי סעיפים 2(1) או 2(3) לסייגים אלה;

(2ד) ייגרע מההון העצמי כל סכום שהיווה גריעה מההון העצמי על פי סעיף 1(20א) או (ב) או סעיף 20(ד1) בשנות מס קודמות ולא נרשם כנכס בפנקסי העסק עד תום שנת המס הקודמת; הוראה זו לא תחול על סכומים ששולמו כמילוה שלום הגליל;

(2ה) ייגרע מההון העצמי ההפרש שבין הסכום שהוצא, כמשמעותו בסעיף 1(20ח), לפני היום הקובע, להשקעה בנכסים מוגנים המפורטים בסעיף 1(20א) ו-(ב) לבין הסכום הרשום במאזן העסק לתום שנת המס 1981 ולא נרשם עד תום שנת המס הקודמת כנכס בפנקסי העסק;

(3) ייגרע סכום שנרשם כהכנסה בספרי העסק, למעט סכום שהוסף לערכו של נכס מוגן או שהוא הכנסה פטורה, ולא נכלל כהכנסה לענין קביעת ההכנסה החייבת ולמעט סכום ריווח הון ממכירת נכס בלתי מוגן שלא התחייב במס בשל הוראות סעיף 96 לפקודה עד תום שנת המס הקודמת כתוצאה משיטת הדיווח או מכל סיבה אחרת, ובלבד שהוראה זו לא תחול על הכנסה כאמור שנקבע לגביה בפרק ג' לחוק זה כי תופחת מההון העצמי. לענין זה, "הכנסה בפנקסי העסק" - לרבות כל סכום שנרשם כהכנסה למרות שאינו הכנסה לפי סעיף 1 לפקודה;

(3א) בחבר-בני-אדם יופחת ההפרש שבין סכום המס המתחייב על פי שומותיו, החל משומתו לשנת המס 1980 עד לשומתו לשנת המס הקודמת, לבין סכום ההפרשות למסים שנרשמו בפנקסי העסק כהוצאה והופחתו מההון

העצמי בשנים האמורות, ויחולו לגבי ההפרש האמור הוראות פסקאות משנה (א) עד (ד) שלהלן

ואילו הפרש שלילי הנובע משומוות לשנות המס החל בשנת המס 1982 ייוסף להון העצמי:

(א) ייוסף לו אותו חלק מההפרשה למס שנרשמה בפנקסי העסק, שהגדיל את העתודה להשוואת מסים או שהקטין את סכום המס הנדחה;

(ב) ייגרע ממנו אותו סכום שהקטין את ההפרשה למס שנרשמה בפנקסי העסק, שהקטין את העתודה להשוואת מסים או שהגדיל את סכום המס הנדחה;

(ג) ייוסף לו סכום המס החל על דיבידנד שחולק ונכלל בהפרשה למס בפנקסי העסק;

(ד) ייוסף לו סכום מס שנוסף לשומה לפי סעיף 145(א)(1) לפקודה מכוח שומה שנעשתה בשנת המס 1980 או לאחריה והמתייחסת לשנות המס שעד שנת 1979; סכומי מס שהופחתו בשומה כאמור, ייגרעו מההפרש האמור;

(ב3) ייוסף להון העצמי הפרש שלילי כמשמעותו בפסקה (א3) ובכפוף לפסקאות (א) עד (ד) שבה, הנובע משומה לשנת המס 1981, בגובה סכום המס שהנישום הופטר מתשלומו בשל הניכוי על פי חוק מס הכנסה (ניכויים מיוחדים בשל אינפלציה) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"ב-1982, ובלבד שההפרש האמור עולה על סכום המס שהנישום הופטר מתשלומו כאמור;

(ג3) לענין פסקאות (א3) ו-(ב3) -

"שומה" - שומה לפי סעיף 145(א)(1) לפקודה או שומה או צו לשנים האמורות, שביום הגשת הדו"ח לשנת המס שלגביה מוגש הדו"ח לא היו ניתנים עוד להשגה או לערעור;

"הפרשה למס" - הפרשה למס הכנסה ולמס שבה, למעט ריבית וקנסות בשל חוב מס;

(4) לענין קביעת ההון העצמי החל משנת המס 1983, יחולו הוראות שלהלן בקשר לפעולות שנעשו לאחר היום הקובע:

(א) ייגרע סכום ההוצאות שלא נרשם כהוצאה בפנקסי העסק עד תום שנת המס הקודמת והותר בניכוי לענין קביעת ההכנסה החייבת למעט הוצאות פחת והוצאות שנזקפו

בפנקסי העסק לערכם של נכסים מוגנים או לערכם של נכסים בלתי מוגנים בני-פחת; הוראה זו לא תחול על הניכויים על פי חוק זה ועל הוצאות לרכישת ביטוחי חיים בידי מבטח שחלה עליהן הוראת סעיף 12(1)(א);

(ב) ייוסף סכום שנרשם בפנקסים כהוצאה, אך לא הוצא בפועל ולא הותר בניכוי לענין קביעת ההכנסה החייבת עד תום שנת המס הקודמת, למעט כל אחד מאלה: הוצאות ריבית שקוזזו כנגדה סכום מוסף, הוצאות פחת ניכוי או הפחתה של אאות שהוראות סעיף 1(1)(י) ו-(יא) לחלק הון עצמי מתייחסות אליהן;

(ג) ייוסף סכום ההכנסות שחוייבו במס ולא נרשמו בפנקסי העסק כהכנסה עד תום שנת המס הקודמת למעט הכנסות המתחייבות במס מכוח חוק זה;

(ד) ייוסף סכום שסעיף 2(4)(ב) לסייגים אלה אינו דן בו, שנרשם בספרי העסק כהוצאה או נזקף לערכו של נכס מוגן ולא הותר בניכוי לענין קביעת ההכנסה החייבת עד תום שנת המס הקודמת לפי הוראות סעיף 18(ד) לפקודה פחות הסכום המותר בניכוי לפי סעיף 21 לחוק זה.

מי שהתחיל את עסקו בתוך שנת המס יראו את ההון העצמי שלו לתום שנת המס הקודמת כאילו הוא אפס ויחולו לגביו ההוראות המתייחסות לתוספת להון העצמי ולגריעה מההון העצמי.

הסייגים לקביעת ההון העצמי שבסעיפים 1 עד 3 יחולו רק בהעדר הוראה מפורשת אחרת בחוק זה לגבי אותו מקרה.

תוספת שניה

(סעיף 1(14))

נכסים מוגנים

סיכום הפריטים שלהלן כפי שהם רשומים במאזן העסק לתום שנת המס הקודמת:

(1) מילווה חובה, פקדונות על פי תכניות חסכון שהם מילווה מועדפים, פקדונות בקופת גמל שאינם יעודה לפיצויים, פקדונות במטבע חוץ שהפרשי השער עליהם פטורים ממס וכן ניירות ערך נסחרים בבורסה שהוראות סעיף 20(ג) ו-(ד) לחוק זה חלות עליהם;

(2) ניירות ערך שאינם נסחרים בבורסה והשקעה באגודה שיתופית ובשותפות, למעט איגרות חוב ושטרי הון שאינם נסחרים בבורסה כשהם בידי מוסד כספי או מבטח ואינם הון עצמי בידי המנפיק;

(3) כלי שיט, כלי טיס - למעט מטוס ריסוס - וכלי רכב למעט כלי רכב אצל נישום זכאי העוסק בהשכרת כלי רכב שהוראות סעיף 13(1) לחוק זה חלות עליהם והכל כשאינם בידי מי שההכנסה ממכירתם היא הכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה;

(4) מקרקעין, למעט -

(א) השקעה בנטיעות, בחממות, בבארות, במאגרי מים, בצינורות תת-קרקעיים ובסככות - בחקלאות;

(ב) הוצאות בניה בבנינים שהם מלאי עסקי ואין הוצאות כמפורט להלן:

(1) הוצאות בניה בבנינים שהיו לנכס מוגן בתחילת שנת המס;

(2) הוצאות בניה בבנינים שחל עליהם חוק לעידוד השכרת דירות, פרט לאותו חלק מסכום ההוצאות

האמורות שהושקע בחלק הבנין שחלה לגביו הטבה לפי סעיף 3 לחוק האמור;

(5) מוניטין, דמי מפתח, דמי פינוי והוצאות דחיות שאינן מותרות בניכוי;

(6) הוצאות למחקר כאמור בסעיף 20א לפקודה שנתקיימה לגביהן אחת משתי אלה:

(1) ניכויין לא הותר על פי סעיף 20א(א)(3) לפקודה;

(2) ניכויין הותר לפני היום הקובע;

(7) כל סכום שהוצא לפני היום הקובע, הותר בניכוי ונרשם בפנקסי העסק כנכס, ואינו כלול בתוספת זו, או שלא

הופחת מההון העצמי מכוח הסייגים לקביעת ההון העצמי;

(8) סכומים שהוצאו על חשבון רכישתם של נכסים מוגנים;

(9) הלוואה שניתנה לחברה מאת בעלי מניותיה או מאת חברה קשורה כמשמעותה בסעיף 1(1)(ו) לחלק הון

עצמי שבתוספת הראשונה והיא הון עצמי בידי החברה המקבלת;

(10) כל נכס אחר שהריווח ממכירתו או ממימושו או ההכנסה ממנו, פטורים ממס על פי כל דין, בין משום

שהפטור מתייחס לסוג הנכס ובין משום שהוא מתייחס לבעל הנכס וכן זהב, אבנים יקרות, חפצי אמנות ופוליסות

לביטוח חיים - שהם נכסי הון וכן מס ששילם ביתר נישום שהוא חבר-בני-אדם שאינו חייב במס לפי סעיף 2(1)

לפקודה בשל ריבית, כשהיתר הוא ביחס למס המגיע על פי שומה לפי סעיף 145(א)(1) לפקודה או על פי שומה

או צו, שביום הגשת הדו"ח לשנת המס שלגביה מוגש הדו"ח לא היו ניתנים עוד להשגה או לערעור, לפי הענין.

מנחם בגין

יורם ארידור

הממשלה
שר האוצר
יצחק נבון

נשיא
המדינה

[1.] ראה הוראות שעה לענין חוק זה בחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (בעמודים 10621 ואילך). 1. ס"ח 1061, התשמ"ב (26.8.1982), עמ' 234.
תיקונים: ס"ח 1064, התשמ"ב (17.9.1982), עמ' 282;
ס"ח 1066, התשמ"ג (16.11.1982), עמ' 4;
ס"ח 1081, התשמ"ג (19.4.1983), עמ' 82 [התשמ"ג (מס' 2)];
ס"ח 1103, התשמ"ד (17.1.1984), עמ' 41 (ראה הוראות תחולה ומעבר);
ס"ח 1113, התשמ"ד (30.3.1984), עמ' 98 [התשמ"ד (מס' 2)];
ס"ח 1115, התשמ"ד (4.4.1984), עמ' 112 [התשמ"ד (מס' 3)] (ראה הוראות תחולה ומעבר);
ס"ח 1119, התשמ"ד (20.6.1984), עמ' 163 [התשמ"ד (מס' 4)].

[2.] עפ"י ק"ת 4607, התשמ"ד (25.3.1984), עמ' 1114: - שיעור הריבית לענין סעיף 19(א) ו-(ב) לחוק יהיה כמפורט להלן:
(1) בשנת המס 1983 לגבי התקופה המתחילה ביום כ"ד בתשרי התשמ"ד (1 באוקטובר 1983) - 170%;
(2) משנת המס 1984 ואילך - 90% משיעור עליית המדד בשנת המס.

//